

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE FINANSOWE

GRUPY KAPITAŁOWEJ

za 2018 rok

sporządzone zgodnie

z Międzynarodowymi Standardami

Sprawozdawczości Finansowej

spis treści

1.	Sprawozdanie z sytuacji finansowej (bilans).....	3
2.	Skonsolidowane sprawozdanie z całkowitych dochodów (rachunek zysków i strat).....	5
3.	Sprawozdanie ze zmian w kapitale własnym.....	6
4.	Skonsolidowane sprawozdanie z przepływów pieniężnych	7
5.	Dodatkowe informacje do skonsolidowanego sprawozdania finansowego.....	8
6.	Podstawa sporządzenia oraz zasady rachunkowości	9
7.	Segmenty operacyjne	18
8.	Inwestycje w jednostkach zależnych i stowarzyszonych	21
9.	Wartości niematerialne	21
10.	Wartość firmy.....	24
11.	Rzeczowe aktywa trwałe	24
12.	Aktywa w leasingu	25
13.	Inne aktywa długoterminowe	25
14.	Zapasy	26
15.	Należności krótkoterminowe	26
16.	Inwestycje krótkoterminowe.....	28
17.	Krótkoterminowe rozliczenia międzyokresowe	28
18.	Pochodne instrumenty finansowe	28
19.	Kapitał własny.....	29
20.	Rezerwy na zobowiązania	29
21.	Zobowiązania długoterminowe	31
22.	Zobowiązania krótkoterminowe	31
23.	Aktywa oraz rezerwa na podatek odroczoney	32
24.	Rozliczenia międzyokresowe.....	33
25.	Wartość godziwa instrumentów finansowych	33
26.	Udziały niedające kontroli.....	34
27.	Przychody i koszty operacyjne	34
28.	Pozostałe przychody i koszty operacyjne	35
29.	Przychody i koszty finansowe.....	36
30.	Podatek dochodowy	37
31.	Sposób obliczenia zysku (straty) na jedną akcję zwykłą oraz rozwodnionego zysku (straty) na jedną akcję zwykłą	38
32.	Wypłata dywidendy.....	38
33.	Przepływy pieniężne	38
34.	Transakcje z podmiotami powiązаныmi	39
35.	Aktywa oraz zobowiązania warunkowe	40
36.	Ryzyko dotyczące instrumentów finansowych	40
37.	Zarządzanie kapitałem.....	41
38.	Zdarzenia po dniu bilansowym	41
39.	Pozostałe informacje	41
40.	Wybrane dane finansowe przeliczone na euro	44
41.	Struktura właścicielska kapitału podstawowego	44
42.	Wynagrodzenia organów stanowiących spółek w grupie kapitałowej sonel.....	45
43.	Wynagrodzenie podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych	46
44.	Zatrudnienie.....	47
45.	Zatwierdzenie	48

1. SPRAWOZDANIE Z SYTUACJI FINANSOWEJ (BILANS)

AKTYWA	Noty	w tysiącach złotych	
		2018	2017
I. Aktywa trwałe		46 167	43 795
1. Wartości niematerialne	9	23 854	19 835
2. Rzeczowe aktywa trwałe	11	21 728	23 240
3. Należności długoterminowe		0	0
3.1. Od jednostek powiązanych		0	0
3.2. Od pozostałych jednostek		0	0
4. Inwestycje długoterminowe		0	0
4.1. Nieruchomości		0	0
4.2. Wartości niematerialne		0	0
4.3. Długoterminowe aktywa finansowe		0	0
a) w jednostkach powiązanych, w tym:		0	0
- udziały lub akcje w jednostkach zależnych		0	0
b) w pozostałych jednostkach		0	0
- inne długoterminowe aktywa finansowe		0	0
4.4. Inne inwestycje długoterminowe		0	0
5. Inne aktywa długoterminowe		585	720
5.1. Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	23	88	138
5.2. Prawo wieczystego użytkowania gruntów	13	494	494
5.3. Inne rozliczenia międzyokresowe	13	3	88
6. Aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży		0	0
II. Aktywa obrotowe		49 234	47 842
1. Zapasy	14	24 047	25 858
2. Należności krótkoterminowe	15	18 229	16 691
2.1. Od jednostek powiązanych		0	0
2.2. Od pozostałych jednostek		18 112	16 584
2.3. Należny zwrot podatku dochodowego od osób prawnych		117	107
3. Inwestycje krótkoterminowe	16	6 769	4 912
3.1. Krótkoterminowe aktywa finansowe		6 769	4 886
a) w jednostkach powiązanych		0	0
b) w pozostałych jednostkach		0	0
c) środki pieniężne i inne aktywa pieniężne		6 769	4 886
d) inne aktywa pieniężne		0	0
3.2. Inne inwestycje krótkoterminowe		0	25
4. Krótkoterminowe rozliczenia międzyokresowe	17	189	381
A k t y w a r a z e m		95 401	91 637

SPRAWOZDANIE Z SYTUACJI FINANSOWEJ NA DZIEŃ (BILANS CD)

PASYWA	Noty	w tysiącach złotych	
		2018	2017
I. Kapitał własny	19	80 753	74 612
1. Kapitał własny przypadający akcjonariuszom Jednostki Dominującej		80 867	74 652
1.1. Kapitał zakładowy		1 400	1 400
1.2. Należne wpłaty na kapitał zakładowy (wielkość ujemna)		0	0
1.3. Akcje (udziały) własne (wielkość ujemna)		0	0
1.4. Kapitał zapasowy		48 048	44 445
w tym kapitał z emisji akcji powyżej ceny nominalnej		29 404	29 404
1.5. Pozostałe kapitały rezerwowe		23 642	23 642
1.6. Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych		-187	-107
1.7. Zysk (strata) z lat ubiegłych		-149	478
1.8. Zysk niepodzielony - MSR (z lat ubiegłych)		371	371
1.9. Zysk (strata) netto		7 742	4 423
1.10. Odpisy z zysku netto w ciągu roku obrotowego (wielkość ujemna)		0	0
2. Kapitał przypadający akcjonariuszom / udziałowcom nie sprawującym kontroli	26	-114	-40
II. Zobowiązania i rezerwy na zobowiązania		14 648	17 025
1. Rezerwy na zobowiązania		2 369	1 956
1.1. Rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	23	272	283
1.2. Rezerwa na świadczenia emerytalne i podobne	20	746	840
a) długoterminowa		166	222
b) krótkoterminowa		580	618
1.3. Pozostałe rezerwy	20	1 351	833
a) długoterminowe		502	604
b) krótkoterminowe		849	229
2. Zobowiązania długoterminowe	21	0	1 044
2.1. Wobec jednostek powiązanych		0	0
2.2. Wobec pozostałych jednostek		0	1 044
3. Zobowiązania krótkoterminowe	22	10 210	11 737
3.1. Wobec jednostek powiązanych		0	0
3.2. Wobec pozostałych jednostek		10 210	11 737
3.3. Podatek dochodowy od osób prawnych do zapłaty		0	0
4. Rozliczenia międzyokresowe	24	2 069	2 288
4.1. Inne rozliczenia międzyokresowe		2 069	2 288
a) długoterminowe		1 388	1 591
b) krótkoterminowe		681	697
P a s y w a r a z e m		95 401	91 637

2. SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z CAŁKOWITYCH DOCHODÓW (RACHUNEK ZYSKÓW I STRAT)

(wariant kalkulacyjny)	Noty	w tysiącach złotych	
		2018	2017
I. Przychody netto ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów, w tym:		91 671	87 212
- od jednostek powiązanych		0	0
1. Przychody netto ze sprzedaży produktów	24	88 707	83 539
2. Przychody netto ze sprzedaży towarów i materiałów	24	2 964	3 673
II. Koszty sprzedanych produktów, towarów i materiałów, w tym:		62 966	63 438
- jednostkom powiązanym		0	0
1. Koszt wytworzenia sprzedanych produktów	24	61 255	61 501
2. Wartość sprzedanych towarów i materiałów		1 711	1 937
III. Zysk (strata) brutto ze sprzedaży		28 705	23 774
IV. Koszty sprzedaży	24	10 896	11 565
V. Koszty ogólnego zarządu	24	9 290	6 366
VI. Zysk (strata) ze sprzedaży		8 519	5 843
VII. Pozostałe przychody operacyjne		907	1 409
1. Zysk ze zbycia niefinansowych aktywów trwałych		3	0
2. Dotacje		768	1 012
3. Aktualizacja wartości aktywów niefinansowych		0	291
4. Inne przychody operacyjne	25	136	106
VIII. Pozostałe koszty operacyjne		980	976
1. Strata ze zbycia niefinansowych aktywów trwałych		0	0
2. Aktualizacja wartości aktywów niefinansowych		836	657
3. Inne koszty operacyjne	25	144	319
IX. Zysk (strata) z działalności operacyjnej		8 446	6 276
X. Przychody finansowe	26	520	102
1. Dywidendy i udziały w zyskach, w tym:		0	0
- od jednostek powiązanych		0	0
2. Odsetki, w tym:		59	38
- od jednostek powiązanych		0	0
3. Zysk ze zbycia inwestycji		0	0
4. Aktualizacja wartości inwestycji		0	0
5. Inne		461	64
XI. Koszty finansowe	26	160	886
1. Odsetki w tym:		51	39
- dla jednostek powiązanych		0	0
2. Strata ze zbycia inwestycji		0	0
3. Aktualizacja wartości inwestycji		0	0
4. Inne		109	847
XII. Zysk (strata) brutto		8 806	5 492
XIII. Podatek dochodowy	27	1 136	1 110
a) część bieżąca		1 105	869
b) część odroczone		31	241
XIV. Zysk (strata) netto		7 670	4 382
XV. Zysk (strata) netto przypadający akcjonariuszom Jednostki Dominującej		7 742	4 423
XVI. Zysk (strata) netto przypadający akcjonariuszom/udziałowcom nie sprawującym kontroli		-72	-41

INNE CAŁKOWITE DOCHODY

Zysk (strata) netto	7 670	4 382
Inne całkowite dochody		
Pozycje, które mogą być reklasyfikowane do wyniku w późniejszych okresach	-80	-218
- różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych	-80	-218
Pozycje, które nie mogą być reklasyfikowane do wyniku w późniejszych okresach	0	0
Inne całkowite dochody netto ogółem	-80	-218
Łączne całkowite dochody	7 590	4 164
Całkowite dochody ogółem przypadające		
- akcjonariuszom Jednostki Dominującej	7 662	4 204
- udziałowcom / akcjonariuszom nie sprawującym kontroli	-72	-41

3. SPRAWOZDANIE ZE ZMIAN W KAPITALE WŁASNYM

SPRAWOZDANIE ZE ZMIAN W KAPITALE WŁASNYM ZA OKRES 01.01.2018 - 31.12.2018 (dane w tysiącach złotych)	Kapitał przypadający na akcjonariuszy Jednostki Dominującej								Kapitał przypadający akcjonariuszom / udziałowcom nie sprawującym kontroli	Razem
	Kapitał zakładowy	Kapitał zapasowy	Pozostałe kapitały rezerwowe	Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych	Zysk (strata) z lat ubiegłych	Zysk (strata) z lat ubiegłych MSR	Zysk (strata) netto	Razem		
1. Stan na początek okresu	1 400	44 445	23 642	-107	4 901	371	0	74 652	-40	74 612
2. Stan na początek okresu, po uzgodnieniu do danych porównawczych	1 400	44 445	23 642	-107	4 901	371	0	74 652	-40	74 612
3. Zwiększenia	0	3 603	0	236	0	0	7 742	11 581	1	11 582
a) podział zysku / pokrycie straty	0	3 603	0	0	0	0	0	3 603	0	3 603
b) nabycie udziałów	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
c) inne	0	0	0	236	0	0	7 742	7 978	1	7 979
4. Zmniejszenia	0	0	0	316	5 050	0	0	5 366	75	5 441
a) podział zysku / pokrycie straty	0	0	0	0	3 603	0	0	3 603	0	3 603
c) inne	0	0	0	316	47	0	0	363	75	438
d) wypłata dywidendy	0	0	0	0	1 400	0	0	1 400	0	1 400
5. Stan na koniec okresu	1 400	48 048	23 642	-187	-149	371	7 742	80 867	-114	80 753

SPRAWOZDANIE ZE ZMIAN W KAPITALE WŁASNYM ZA OKRES 01.01.2017 - 31.12.2017 (dane w tysiącach złotych)	Kapitał przypadający na akcjonariuszy Jednostki Dominującej								Kapitał przypadający akcjonariuszom / udziałowcom nie sprawującym kontroli	Razem
	Kapitał zakładowy	Kapitał zapasowy	Pozostałe kapitały rezerwowe	Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych	Zysk (strata) z lat ubiegłych	Zysk (strata) z lat ubiegłych MSR	Zysk (strata) netto	Razem		
1. Stan na początek okresu	1 400	39 441	23 642	77	8 882	371	0	73 814	1	73 815
2. Stan na początek okresu, po uzgodnieniu do danych porównawczych	1 400	39 441	23 642	77	8 882	371	0	73 814	1	73 815
3. Zwiększenia	0	5 004	0	0	0	0	4 423	9 427	0	9 427
a) podział zysku / pokrycie straty	0	5 004	0	0	0	0	0	5 004	0	5 004
b) nabycie udziałów	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
c) inne	0	0	0	0	0	0	4 423	4 423	0	4 423
4. Zmniejszenia	0	0	0	184	8 404	0	0	8 588	41	8 629
a) podział zysku / pokrycie straty	0	0	0	0	5 004	0	0	5 004	0	5 004
c) inne	0	0	0	184	-100	0	0	84	41	125
d) wypłata dywidendy	0	0	0	0	3 500	0	0	3 500	0	3 500
5. Stan na koniec okresu	1 400	44 445	23 642	-107	478	371	4 423	74 652	-40	74 612

4. SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z PRZEŁYWÓW PIENIĘŻNYCH

(metoda pośrednia)	w tysiącach złotych	
	2018	2017
A. Przepływy środków pieniężnych z działalności operacyjnej		
I. Zysk (strata) netto	7 742	4 423
II. Korekty razem	4 052	2 026
1. Zyski (straty) mniejszości	-74	-41
2. Amortyzacja	6 157	6 778
3. Zyski (straty) z tytułu różnic kursowych	-34	48
4. Odsetki i udziały w zyskach (dywidendy)	131	-11
5. (Zysk) strata z działalności inwestycyjnej	-3	0
6. Zmiana stanu rezerw	414	-277
7. Zmiana stanu zapasów	1 812	-2 033
8. Zmiana stanu należności	-1 539	-2 387
9. Zmiana stanu zobowiązań krótkoterminowych, z wyjątkiem pożyczek i kredytów	-1 192	1 193
10. Zmiana stanu rozliczeń międzyokresowych	-449	-1 173
11. Inne korekty	-1 171	-71
III. Przepływy pieniężne netto z działalności operacyjnej (I+/-II) - metoda pośrednia	11 794	6 449
B. Przepływy środków pieniężnych z działalności inwestycyjnej		
I. Wpływy	28	38
1. Zbycie wartości niematerialnych i prawnych oraz rzeczowych aktywów trwałych	3	0
2. Zbycie inwestycji w nieruchomości oraz wartości niematerialne i prawne	0	0
3. Z aktywów finansowych, w tym:	0	38
b) w pozostałych jednostkach	0	38
-odsetki	0	38
4. Inne wpływy inwestycyjne	25	0
II. Wydatki	8 657	8 374
1. Nabycie wartości niematerialnych i prawnych oraz rzeczowych aktywów trwałych	8 657	8 349
2. Inwestycje w nieruchomości oraz wartości niematerialne i prawne	0	0
3. Na aktywa finansowe, w tym:	0	0
a) w jednostkach powiązanych	0	0
b) w pozostałych jednostkach	0	0
4. Inne wydatki inwestycyjne	0	25
III. Przepływy pieniężne netto z działalności inwestycyjnej (I-II)	-8 629	-8 336
C. Przepływy środków pieniężnych z działalności finansowej		
I. Wpływy	1 783	2 166
1. Wpływy netto z emisji akcji (wydania udziałów) i innych instrumentów kapitałowych oraz dopłat do kapitału	0	0
2. Kredyty i pożyczki	1 226	2 166
3. Emisja dłużnych papierów wartościowych	0	0
4. Inne wpływy finansowe	557	0
II. Wydatki	3 100	4 339
1. Nabycie akcji (udziałów) własnych	0	0
2. Dywidendy i inne wypłaty na rzecz właścicieli	1 400	3 500
3. Inne, niż wypłaty na rzecz właścicieli, wydatki z tytułu podziału zysku	0	0
4. Spłaty kredytów i pożyczek	1 552	672
5. Wykup dłużnych papierów wartościowych	0	0
6. Z tytułu innych zobowiązań finansowych	0	0
7. Płatności zobowiązań z tytułu umów leasingu finansowego	17	120
8. Odsetki	131	27
9. Inne wydatki finansowe	0	20
III. Przepływy pieniężne netto z działalności finansowej (I-II)	-1 317	-2 173
D. Przepływy pieniężne netto, razem (A.III+/-B.III+/-C.III)	1 848	-4 060
E. Bilansowa zmiana stanu środków pieniężnych, w tym:	1 883	-4 074
- zmiana stanu środków pieniężnych z tytułu różnic kursowych	35	-14
F. Środki pieniężne na początek okresu	4 886	8 960
G. Środki pieniężne na koniec okresu (F+/- D), w tym:	6 769	4 886
- o ograniczonej możliwości dysponowania	0	0

5. DODATKOWE INFORMACJE DO SKONSOLIDOWANEGO SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO

Informacje ogólne

a) Informacje o Jednostce Dominującej

Podstawowe dane o Jednostce Dominującej.

Nazwa Firmy:	Sonel Spółka Akcyjna
Siedziba:	58-100 Świdnica ul. Wokulskiego 11,
Organ Rejestrowy:	Krajowy Rejestr Sądowy
Numer wpisu do KRS:	0000090121 z dnia 14-02-2002

Podstawowy przedmiot działalności to: działalność produkcyjna w branży elektronicznej i elektrotechnicznej. W szczególności w spółce odbywa się produkcja przyrządów pomiarowych oraz usługowy montaż elementów elektronicznych.

b) Skład Zarządu i Rady Nadzorczej Spółki Dominującej

Jednostka Dominująca - Sonel S.A. jest firmą produkcyjną specjalizującą się w produkcji elektronicznych przyrządów pomiarowych. Ponadto przedsiębiorstwo świadczy usługi w zakresie montażu elementów elektronicznych w technologii SMT i THT oraz w zakresie sprawdzania metrologicznego przyrządów pomiarowych. Firma prowadzi działalność od 21-02-1994 roku, najpierw pod firmą TIM Spółka z o.o., później, jako Sonel Spółka z o.o. Od 01-07-1998 roku jest Spółką Akcyjną. W 2008 roku Spółka została wprowadzona na Giełdę Papierów Wartościowych w Warszawie.

Kapitał zakładowy Spółki wynosi 1.400.000 złotych i dzieli się na 14.000.000 akcji zwykłych o wartości nominalnej 10 groszy każda.

Organami spółki dominującej są:

- Zarząd,
- Rada Nadzorcza,
- Walne Zgromadzenie.

Na dzień 31.12.2018 r. skład Zarządu Sonel S.A. przedstawiał się następująco:

• Krzysztof Wieczorkowski	Prezes Zarządu
• Jan Walulik	Wiceprezes Zarządu
• Wojciech Kwiatkowski	Członek Zarządu

W Spółce jest ustanowiony prokurent w osobie Jolanty Drozdowskiej.

Od dnia 04-01-2019 prokurentem jest również Pani Anna Pilska.

Rada Nadzorcza w 2018 roku składała się z następujących osób:

• Andrzej Diakun	Przewodniczący Rady Nadzorczej
• Mirosław Nowakowski	Członek Rady Nadzorczej
• Maciej Posadzy	Członek Rady Nadzorczej
• Jan Siniarski	Członek Rady Nadzorczej
• Stanisław Zajac	Członek Rady Nadzorczej

W 2018 roku nie dokonano zmian w składzie Rady Nadzorczej.

c) Charakter działalności Grupy

Podstawowym przedmiotem działalności spółki dominującej oraz jej spółek zależnych jest:

- Produkcja i sprzedaż przyrządów pomiarowych
- Produkcja elektroniczna na zlecenie
- Dystrybucja produktów Sonel SA
- Usługi laboratorium pomiarowego
- Handel internetowy produktami Smart Home
- Produkcja i sprzedaż urządzeń do pomiaru jakości środowiska

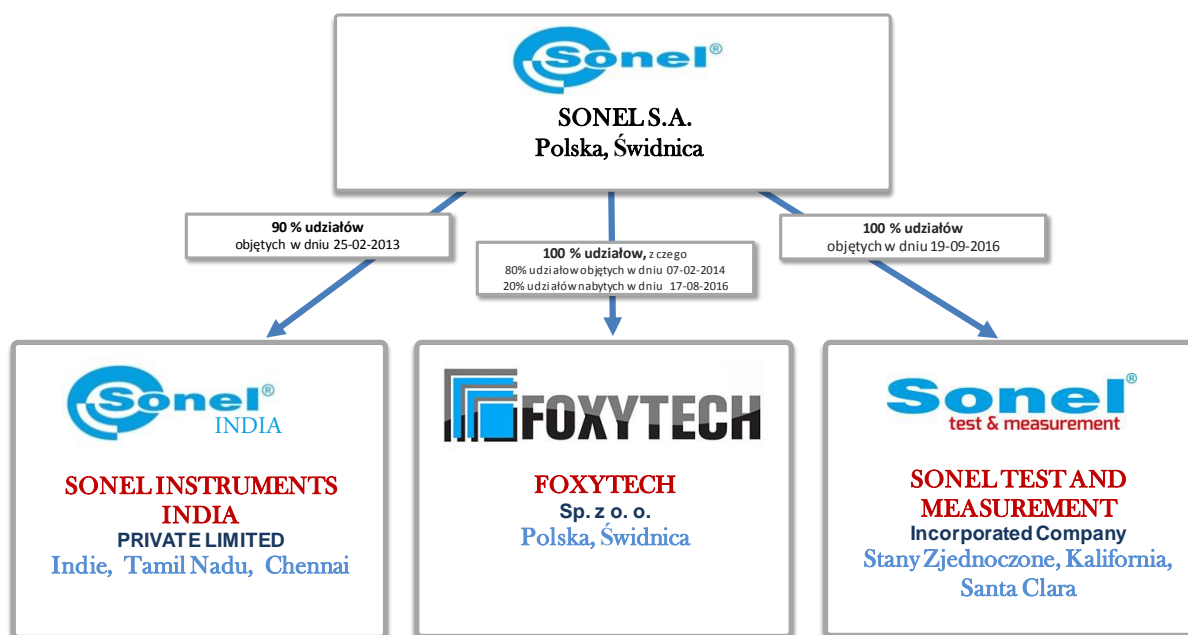
Informacje o grupie kapitałowej

W roku 2013 roku Sonel S.A. została udziałowcem spółki Sonel Instruments India Prv. Ltd. z siedzibą w Indiach. Podmiot ten został zarejestrowany w dniu 25.02.2013 r. Sonel S.A. posiada 90% udziałów w kapitale zakładowym nowej spółki. Pozostałe 10% posiada obywatel Indii.

W dniu 07-02-2014 r. Sonel S.A. zawiązała z partnerem zagranicznym Holley Metering LTD (obecnie: Holley Group Co., Ltd) z siedzibą w Hangzhou (CN) nowy podmiot gospodarczy - Foxytech Spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością, z siedzibą w Świdnicy. Kapitał zakładowy spółki wynosił 2 000 000 zł. i dzielił się na 40.000 udziałów po 50 zł. W wyniku zawartej umowy Sonel S.A. posiadała 80 % udziałów, a Holley Metering Ltd. (obecnie: Holley Group Co., Ltd) 20% udziałów w kapitale zakładowym zawiązanej spółki. W dniu 17-08-2016 Sonel S.A. nabył 20 % udziałów za kwotę 120 000 złotych, stając się jednocześnie jedynym udziałowcem Foxytech Spółka z o.o. W dniu 12-04-2017 podwyższono kapitał własny o 500 000 złotych do łącznej kwoty 2 500 000 złotych.

W dniu 19-09-2016 roku Sonel S.A. została właścicielem 100 % udziałów w podmiocie zależnym o nazwie Sonel Test and Measurement Inc., z siedzibą w Santa Clara w Stanach Zjednoczonych.

Aktualny kształt grupy kapitałowej, na koniec 2018 roku, przedstawia się następująco:

Czas trwania Grupy Kapitałowej Sonel jest nieoznaczony.

Sprawozdanie finansowe sporządzono:

za okres od 01-01-2018 do 31-12-2018 w zakresie sprawozdania z całkowitych dochodów oraz wg stanu na dzień 31-12-2018 w zakresie sytuacji finansowej Grupy Kapitałowej Sonel.

Dane porównywalne prezentowane są:

za okres od 01-01-2017 do 31-12-2017 w zakresie sprawozdania z całkowitych dochodów oraz wg stanu na dzień 31-12-2017 w zakresie sytuacji finansowej Grupy Kapitałowej Sonel.

d) Zatwierdzenie sprawozdania

Niniejsze skonsolidowane sprawozdanie finansowe sporządzone za rok zakończony 31 grudnia 2018 r. (wraz z danymi porównawczymi), zostało zatwierdzone do publikacji przez Zarząd Spółki dominującej dnia 12-04-2019 roku.

6. PODSTAWA SPORZĄDZENIA ORAZ ZASADY RACHUNKOWOŚCI

a) Podstawa sporządzenia skonsolidowanego sprawozdania finansowego

Sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej Sonel zostało sporządzone w oparciu o: Międzynarodowe Standardy Sprawozdawczości Finansowej (MSSF), Międzynarodowe Standardy Rachunkowości (MSR) oraz o stosowne interpretacje wydawane przez Radę Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej (IASB), obowiązujące w momencie sporządzania sprawozdania i jest z nimi w całości zgodne. Ogół tych przepisów nazwany jest w dalszej części opracowania w skrócie MSSF.

Emitent sporządza sprawozdanie zgodnie z zasadą memoriałową, z wyjątkiem informacji o przepływach pieniężnych.

Sprawozdanie zostało zaprezentowane zgodnie z zasadą agregowania i istotności.

W sprawozdaniu nie dokonuje się żadnych kompensat, poza wymaganymi w MSSF lub MSR.

Walutą funkcjonalną Spółki dominującej oraz walutą prezentacji niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego jest złoty polski, a wszystkie kwoty wyrażone są w tysiącach złotych polskich (o ile nie wskazano inaczej).

Sprawozdania finansowe spółek zagranicznych dla celów konsolidacji przeliczane są na walutę polską według zasad zaprezentowanych poniżej w zasadach rachunkowości.

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe zostało sporządzone przy założeniu kontynuowania działalności gospodarczej przez spółki Grupy w dającej się przewidzieć przyszłości. Na dzień zatwierdzenia niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego nie istnieją okoliczności wskazujące na zagrożenie kontynuowania działalności przez spółki wchodzące w skład Grupy.

Zaokrąglenia dokonuje się matematycznie do pełnego tysiąca złotych.

Sprawozdanie finansowe i dane porównywalne prezentowane w niniejszym sprawozdaniu nie podlegały przekształceniom.

W przedstawionym sprawozdaniu finansowym lub porównywalnych danych finansowych nie dokonano korekt wynikających z zastrzeżeń w opiniach podmiotów uprawnionych do badania o sprawozdaniach finansowych, ponieważ takie zastrzeżenia nie wystąpiły.

Niektóre elementy sprawozdania finansowego są zaprezentowane w euro wypełniając obowiązki sprawozdawcze wynikające z funkcjonowania w obrocie publicznym.

W okresie sprawozdawczym nie wystąpiły procesy łączenia jednostek, przejęcia lub sprzedaży jednostek zależnych i inwestycji długoterminowych, restrukturyzacji i zaniechania działalności.

b) Zmiany standardów lub interpretacji

Od dnia 1 stycznia 2018 roku Grupę obowiązują następujące zmiany do standardów:

Następujące nowe standardy, zmiany do istniejących standardów oraz nowa interpretacja wydane przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości (RMSR) wchodzi w życie po raz pierwszy w sprawozdaniu finansowym za 2018 rok:

- MSSF 9 „Instrumenty finansowe” (obowiązujący w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2018 roku lub później),
- MSSF 15 „Przychody z umów z klientami” oraz późniejsze zmiany (obowiązujący w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2018 roku lub później),
- Zmiany do MSSF 2 „Płatności na bazie akcji” – Klasyfikacja oraz wycena płatności na bazie akcji (obowiązujące w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2018 roku lub później),
- Zmiany do MSSF 4 „Umowy ubezpieczeniowe” – Zastosowanie MSSF 9 „Instrumenty finansowe” wraz z MSSF 4 „Instrumenty ubezpieczeniowe” (obowiązujące w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2018 roku lub później lub w momencie zastosowania MSSF 9 „Instrumenty finansowe” po raz pierwszy),
- Zmiany do MSR 40 „Nieruchomości inwestycyjne” – Przeniesienia nieruchomości inwestycyjnych (obowiązujące w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2018 roku lub później),
- Zmiany do MSSF 1 i MSR 28 w wyniku „Poprawki do MSSF (cykl 2014 - 2016)” – dokonane zmiany w ramach procedury wprowadzania dorocznych poprawek do MSSF (MSSF 1, MSSF 12 oraz MSR 28) ukierunkowane głównie na rozwiązywanie niezgodności i uściślenie słownictwa (zmiany do MSSF 1 i MSR 28 obowiązują w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2018 roku lub później),
- Interpretacja KIMSF 22 „Transakcje w walutach obcych i płatności zaliczkowe” (obowiązująca w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2018 roku lub później).

MSSF 15 wprowadza odmienny sposób prezentacji przychodów ze sprzedaży. Istotnym elementem tej zmiany jest prezentacja bonusów i skont należnych z tytułu realizacji obrotów z odbiorcami. Pozostałe wyżej wymienione nowe standardy, zmiany do standardów oraz interpretacja nie miały istotnego wpływu na sprawozdania finansowe Grupy za 2018 rok.

Standardy i interpretacje nieobowiązujące, zatwierdzone do stosowania przez Unię Europejską, których Spółka nie zastosowała przed datą wejścia w życie:

Na dzień sporządzenia niniejszego sprawozdania finansowego następujące nowe standardy, zmiany do istniejących standardów oraz nowa interpretacja zostały wydane przez RMSR, ale nie weszły jeszcze w życie:

- MSSF 16 „Leasing” – zatwierdzony w UE w dniu 31 października 2017 roku (obowiązujący w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2019 roku lub później),
- Zmiany do MSSF 9 „Instrumenty finansowe” - Charakterystyka opcji przedpłaty z ujemną kompensatą - zatwierdzone w UE w dniu 22 marca 2018 roku (obowiązujące w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2019 roku lub później),
- Interpretacja KIMSF 23 „Niepewność w zakresie rozliczania podatku dochodowego” - zatwierdzona w UE w dniu 23 października 2018 roku (obowiązująca w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2019 roku lub później).

MSSF 16 obowiązuje dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2019r. lub po tej dacie. Spółka stosuje MSSF 16 od 1 stycznia 2019 r. Nowy standard zastępuje MSR 17 oraz interpretacje: KIMSF 4, SKI 15 i 27 i wprowadza jeden model ujęcia leasingu w księgach rachunkowych leasingobiorcy, zgodnie z którym wszystkie umowy spełniające definicję leasingu zawarte na okres dłuższy niż 12 miesięcy będą ujmowane w sprawozdaniu z sytuacji finansowej leasingobiorcy, chyba że wartość składnika aktywów będzie niska. Zgodnie z nowym standardem leasingobiorca ujmie w sprawozdaniu z sytuacji finansowej prawo do użytkowania składnika aktywów oraz zobowiązanie do zapłaty za to prawo. Sposób ujęcia leasingu w księgach rachunkowych leasingodawcy nie ulegnie zmianie.

Podmioty z grupy dokonują analizy umów pod kątem, czy umowa jest leasingiem lub czy zawiera leasing. Zgodnie z definicją leasingu zawartą w MSSF 16 umowa jest leasingiem lub zawiera leasing, jeżeli na jej mocy przekazuje się prawo do użytkowania zidentyfikowanego składnika aktywów na dany okres w zamian za wynagrodzenie. Spółka Sonel korzysta z prawa wieczystego użytkowania gruntów wobec czego dokonała analizy tego prawa pod kątem czy spełnia definicję leasingu zgodnie z MSSF 16, w związku z czym będzie ujmowane analogicznie jak pozostałe umowy leasingu (jako aktywa z tytułu prawa do użytkowania i zobowiązania z tytułu leasingu).

Podmioty z grupy nie skorzystały z możliwości wcześniejszego zastosowania powyższych nowych standardów, zmian do istniejących standardów oraz interpretacji.

Według szacunków podmiotów z grupy (z wyjątkiem MSSF 16 LEASING), wyżej wymienione nowe standardy, zmiany do istniejących standardów oraz interpretacje nie miałyby istotnego wpływu na sprawozdanie finansowe, jeżeli zostałyby zastosowane przez Grupę na dzień bilansowy.

Standardy i interpretacje nieobowiązujące i do dnia publikacji niniejszego sprawozdania finansowego niezatwierdzone do stosowania przez Unię Europejską.

- MSSF 14 „Odroczone salda z regulowanej działalności” (obowiązujący w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2016 roku lub później) – Komisja Europejska postanowiła nie rozpocząć procesu zatwierdzania tego tymczasowego standardu do stosowania na terenie UE do czasu wydania ostatecznej wersji MSSF 14,
- MSSF 17 „Umowy ubezpieczeniowe” (obowiązujący w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2021 roku lub później),

- Zmiany do MSSF 3 „Połączenia przedsięwzięć” – definicja przedsięwzięcia (obowiązujące w odniesieniu do połączeń, w przypadku których data przejęcia przypada na początek pierwszego okresu rocznego rozpoczynającego się 1 stycznia 2020 r. lub później oraz w odniesieniu do nabycia aktywów, które nastąpiło w dniu rozpoczęcia w/w okresu rocznego lub później),
 - Zmiany do MSSF 10 „Skonsolidowane sprawozdania finansowe” oraz MSR 28 „Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięciach” – Sprzedaż lub wniesienie aktywów pomiędzy inwestorem a jego jednostką stowarzyszoną lub wspólnym przedsięwzięciem oraz późniejsze zmiany (data wejścia w życie zmian została odroczone do momentu zakończenia prac badawczych nad metodą praw własności),
 - Zmiany do MSR 1 „Prezentacja sprawozdań finansowych” i MSR 8 „Zasady (polityka) rachunkowości, zmiany wartości szacunkowych i korygowanie błędów” – Definicja istotności (obowiązujące w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2020 roku lub później),
 - Zmiany do MSR 19 „Świadczenia pracownicze” – Zmiana, ograniczenie lub rozliczenie planu (obowiązujące w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2019 roku lub później),
 - Zmiany do MSR 28 „Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięciach” - Długoterminowe udziały w jednostkach stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięciach (obowiązujące w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2019 roku lub później).
 - Zmiany do różnych standardów „Poprawki do MSSF (cykl 2015 - 2017)” – dokonane zmiany w ramach procedury wprowadzania dorocznych poprawek do MSSF (MSSF 3, MSSF 11, MSR 12 oraz MSR 23) ukierunkowane głównie na rozwiązywanie niezgodności i uściślenie słownictwa (obowiązujące w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2019 roku lub później),
 - Zmiany odniesień do założeń koncepcyjnych zawartych w MSSF (obowiązujące w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2020 roku lub później).
- Zarząd Spółki jest w trakcie oceny wpływu wyżej wymienionych zmian na sprawozdanie finansowe Grupy.

Wpływ nowych regulacji na przyszłe sprawozdania spółki.

Pozostałe standardy oraz ich zmiany nie powinny mieć istotnego wpływu na przyszłe sprawozdania finansowe grupy.

Zmiany standardów i interpretacji MSSF, które weszły w życie od dnia 1 stycznia 2018 roku do dnia zatwierdzenia do publikacji niniejszego jednostkowego sprawozdania finansowego nie miały istotnego wpływu na niniejsze jednostkowe sprawozdanie finansowe.

c) Zasady rachunkowości

Jednostka dominująca od dnia 01-01-2009 r. (zgodnie z uchwałą nr 20 Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia Sonel S.A. z dnia 30-06-2008 r.), prowadzi politykę rachunkowości zgodną z Międzynarodowymi Standardami Rachunkowości / Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej.

Stosowane metody wyceny składników majątkowych wynikają ze standardowych zasad opisanych w MSSF. W zakresie, w którym MSSF dopuszczają wybór, metody wycen zmierzają do realnego ustalenia wartości składnika w sposób nienaruszający zasady ostrożności przy wycenie.

Prezentacja sprawozdań finansowych

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe prezentowane jest zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej - sprawozdanie finansowe prezentowane jest zgodnie z MSR 1.

Skonsolidowane sprawozdanie z całkowitych dochodów prezentowane jest w wariantcie kalkulacyjnym, natomiast skonsolidowany rachunek przepływów pieniężnych sporządzany jest metodą pośrednią.

W przypadku retrospektywnego wprowadzenia zmian zasad rachunkowości lub korekty błędów, Grupa prezentuje sprawozdanie z sytuacji finansowej przedsiębiorstwa sporządzone dodatkowo na początek okresu porównawczego.

Segmenty operacyjne

Grupa kapitałowa jak dotąd prowadziła działalność względnie jednorodną i nie można mówić o segmentacji działalności. Poszczególne sfery działalności wzajemnie się przenikają, są realizowane na tej samej bazie produkcyjnej, dla potrzeb realizacji zadań zaopatrzenie jest dokonywane u tych samych dostawców, zdarza się, że jeden odbiorca realizuje zamówienia w różnych obszarach ofertowanych przez Grupę.

Konsolidacja

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe obejmuje sprawozdanie finansowe Spółki dominującej oraz sprawozdania finansowe spółek, nad którymi Grupa sprawuje kontrolę tj. spółek zależnych, sporządzone na dzień 31 grudnia 2018 r. Przez kontrolę rozumie się zdolność wpływania na politykę finansową i operacyjną Spółki zależnej w celu osiągnięcia korzyści ekonomicznych z jej działalności.

Sprawozdania finansowe Spółki dominującej oraz spółek zależnych objętych skonsolidowanym sprawozdaniem finansowym sporządza się na ten sam dzień bilansowy tj. na 31 grudnia. W przypadkach gdy jest to konieczne, w sprawozdaniach finansowych spółek zależnych dokonuje się korekt mających na celu ujednoczenie zasad rachunkowości stosowanych przez Spółkę z zasadami stosowanymi przez Grupę Kapitałową.

Spółki zależne obejmowane są konsolidacją metodą pełną.

Metoda konsolidacji pełnej polega na łączeniu sprawozdań finansowych Spółki dominującej oraz spółek zależnych poprzez zsumowanie, w pełnej wartości, poszczególnych pozycji aktywów, zobowiązań, kapitału własnego, przychodów oraz kosztów. W celu zaprezentowania Grupy Kapitałowej w taki sposób, jak gdyby stanowiła ona pojedynczą jednostkę gospodarczą dokonuje się następujących wyłączeń:

- na moment nabycia kontroli ujmowana jest wartość firmy lub zysk zgodnie z MSSF 3,
- określane są i prezentowane oddzielnie udziały niedające kontroli,
- salda rozliczeń między spółkami Grupy Kapitałowej i transakcje (przychody, koszty, dywidendy) wyłącza się w całości,

- wyłączeniu podlegają zyski i straty z tytułu transakcji zawieranych wewnątrz Grupy Kapitałowej, które są ujęte w wartości bilansowej aktywów, takich jak zapasy i środki trwałe, straty z tytułu transakcji wewnątrz Grupy analizowane są pod kątem utraty wartości aktywów z perspektywy Grupy,
- ujmując się podatek odroczony z tytułu różnic przejściowych wynikających z wyłączenia zysków i strat osiągniętych na transakcjach zawartych wewnątrz Grupy Kapitałowej (zgodnie z MSR 12).

Udziały niedające kontroli wykazywane są w odrębnej pozycji kapitałów własnych i reprezentują tę część dochodów całkowitych oraz aktywów netto spółek zależnych, które przypadają na podmioty inne niż spółki Grupy Kapitałowej. Grupa alokuje dochody całkowite spółek zależnych pomiędzy akcjonariuszy Spółki dominującej oraz podmioty niekontrolujące na podstawie ich udziału we własności.

Transakcje w walutach obcych

Sprawozdanie finansowe prezentowane jest w złotym polskim (PLN), który jest również walutą funkcjonalną Spółki dominującej. Transakcje ujmowane są po kursie średnim NBP z dnia poprzedzającego dzień realizacji operacji gospodarczej. Zapłaty są realizowane odpowiednio po kursie sprzedaży lub kupna walut obcych w banku Emitenta.

Po rozliczeniu płatności powstałe różnice kursowe są odnoszone na przychody lub koszty finansowe.

Kolejne różnice kursowe powstają z tytułu realizacji kupna i sprzedaży walut obcych z rachunków bankowych.

Na dzień bilansowy aktywa i zobowiązania zagranicznych jednostek zależnych są przeliczane na walutę polską po kursie zamknięcia obowiązującym na dzień bilansowy tj. po średnim kursie ustalonym dla danej waluty przez Narodowy Bank Polski.

Sprawozdanie z całkowitych dochodów jednostki zagranicznej jest przeliczane po średnim kursie z końca każdego miesiąca w danym roku obrotowym.

Dane w euro zaprezentowano po przeliczeniu wg następujących kursów:

Sposób ustalenia kursu do przeliczenia	Cena 1 euro w złotych	Elementy sprawozdania
		przeliczone wg kursu
Kurs średni NBP na 31-12-2018	4,3000	aktywa i pasywa
Kurs średni NBP na 31-12-2017	4,1709	aktywa i pasywa
Średnia arytmetyczna kursów średnich na koniec każdego miesiąca okresu od stycznia do grudnia 2018	4,2669	sprawozdanie z całkowitych dochodów
Średnia arytmetyczna kursów średnich na koniec każdego miesiąca okresu od stycznia do grudnia 2017	4,2447	sprawozdanie z całkowitych dochodów

Kursy średnie euro w każdym okresie, obliczone, jako średnia arytmetyczna kursów obowiązujących na ostatni dzień każdego miesiąca w danym okresie:

Data 2017	Kurs średni NBP	Data 2018	Kurs średni NBP
2018-01-31	4,3308	2018-01-31	4,1488
2018-02-28	4,3166	2018-02-28	4,1779
2018-03-30	4,2198	2018-03-30	4,2085
2018-04-30	4,2170	2018-04-30	4,2204
2018-05-30	4,1737	2018-05-30	4,3195
2018-06-29	4,2265	2018-06-29	4,3616
2018-07-31	4,2545	2018-07-31	4,2779
2018-08-31	4,2618	2018-08-31	4,2953
2018-09-28	4,3091	2018-09-28	4,2714
2018-10-31	4,2498	2018-10-31	4,3313
2018-11-30	4,2055	2018-11-30	4,2904
2018-12-31	4,1709	2018-12-31	4,3000

Kursy średnie NBP obowiązujące za okresy kończące się na ostatni dzień każdego kwartału 2016 i 2017 roku:

2017		2018	
Średni kurs od stycznia do marca	4,2891	Średni kurs od stycznia do marca	4,1784
Średni kurs od stycznia do czerwca	4,2474	Średni kurs od stycznia do czerwca	4,2395
Średni kurs od stycznia do września	4,2566	Średni kurs od stycznia do września	4,2535
Średni kurs od stycznia do grudnia	4,2447	Średni kurs od stycznia do grudnia	4,2669

Najwyższy i najniższy kurs średni NBP w każdym okresie:

Kurs	Kurs euro w złotych	
	2017 rok	2018 rok
Najwyższy średni NBP	4,4157	4,3978
Najniższy średni NBP	4,1709	4,1423

Kursy średnie NBP dla rupii indyjskich euro i dolara, obowiązujące za okresy kończące się na ostatni dzień każdego miesiąca 2018 roku oraz kurs średni, minimalny i maksymalny liczony z wszystkich wskazań dziennych NBP:

Data kursu średniego według NBP	USD	EURO	Rupia (cena za 100 rupii)
2018-01-31	3,3318	4,1488	5,2331
2018-02-28	3,4188	4,1779	5,2394
2018-03-30	3,4139	4,2085	5,2426
2018-04-30	3,4868	4,2204	5,2470
2018-05-30	3,7200	4,3195	5,5099
2018-06-29	3,7440	4,3616	5,4691
2018-07-31	3,6481	4,2779	5,3188
2018-08-31	3,6808	4,2953	5,1838
2018-09-28	3,6754	4,2714	5,0645
2018-10-31	3,8203	4,3313	5,1674
2018-11-30	3,7731	4,2904	5,4063
2018-12-31	3,7597	4,3000	5,3875
Średnia w roku	3,6117	4,2644	5,2761
kurs maksymalny w roku	3,8268	4,3978	5,5108
kurs minimalny w roku	3,3173	4,1423	5,0116

Koszty finansowania zewnętrznego

Koszty finansowania, które można bezpośrednio przyporządkować nabyciu, budowie lub wytworzeniu dostosowywanego składnika aktywów, aktywuje się, jako część ceny nabycia lub kosztu wytworzenia tego składnika aktywów. Na koszty finansowania zewnętrznego składają się odsetki oraz zyski lub straty z tytułu różnic kursowych do wysokości, która koryguje koszty odsetek.

Wartości niematerialne

Wartości niematerialne obejmują znaki towarowe, patenty i licencje, oprogramowanie komputerowe, koszty prac rozwojowych oraz pozostałe wartości niematerialne, które spełniają kryteria ujęcia określone w MSR 38.

Wartości niematerialne są to nabyte przez jednostkę lub wytworzone we własnym zakresie, zaliczane do aktywów trwałych, niezakwalifikowane do inwestycji prawa majątkowe nadające się do gospodarczego wykorzystania, o przewidywanym okresie ekonomicznej użyteczności dłuższym niż rok i przeznaczone na potrzeby jednostki. W szczególności są to:

autorskie prawa majątkowe, prawa pokrewne, licencje, koncesje, prawa do wynalazków, patentów, znaków towarowych, wzorów użytkowych oraz zdobniczych, koszty zakończonych prac rozwojowych prowadzonych przez jednostkę na własne potrzeby, poniesione przed podjęciem produkcji lub zastosowaniem technologii.

Wartości niematerialne są wyceniane w cenie nabycia lub koszcie wytworzenia. W sprawozdaniu z sytuacji finansowej przedsiębiorstwa są pomniejszone o odpisy amortyzacyjne (umorzeniowe), a także o odpisy z tytułu trwałej utraty wartości.

Odpisy amortyzacyjne od wartości niematerialnych o cenie nabycia powyżej 10.000 zł są dokonywane od miesiąca następnego po miesiącu przyjęcia do użytkowania. Wartości niematerialne o cenie nabycia do 10.000 zł mogą być umarzane jednorazowo.

Okresy amortyzacji są ustalane w oparciu o przewidywany czas efektywnej przydatności ekonomicznej. W razie zmiany przewidywanego okresu przydatności ekonomicznej może nastąpić wydłużenie lub skrócenie okresu umarzania, o ile jest to zmiana istotna dla oceny sytuacji finansowej przedsiębiorstwa lub określonej części działalności firmy lub grupy zleceń produkcyjnych związanych z pewną grupą kosztów poniesionych na określony asortyment. Wartości niematerialne powstałe w wyniku prowadzenia prac wdrożeniowych bada się corocznie pod kątem możliwości uzyskiwania dodatnich przepływów finansowych i ogólnej przydatności. W razie stwierdzenia prawdopodobieństwa nierentowności opracowywanego produktu wartość prac ulega rozliczeniu w koszty okresu, w którym stwierdzono trwałą utratę ekonomicznej przydatności.

W pozycji tej wykazywane są również wartości niematerialne, które nie zostały jeszcze oddane do użytkowania (wartości niematerialne w trakcie wytwarzania).

W Spółce Sonel prowadzone są prace rozwojowe związane z opracowaniem i wdrożeniem nowych produktów. W szczególności są to zaawansowane technologicznie przyrządy do pomiaru wartości elektrycznych o skomplikowanej strukturze elektronicznej oraz złożonym interfejsie użytkownika wymagającym dużych nakładów programistycznych.

Nakłady bezpośrednio związane z pracami rozwojowymi ujmowane są, jako wartości niematerialne, tylko wtedy, gdy spełnione są następujące kryteria:

- ukończenie składnika wartości niematerialnych jest wykonalne z technicznego punktu widzenia tak, aby nadawał się do użytkowania lub sprzedaży,
- Spółka zamierza ukończyć składnik oraz rozpocząć jego użytkowanie bądź sprzedaż,
- Spółka jest zdolna do użytkowania lub sprzedaży składnika wartości niematerialnych,
- składnik wartości niematerialnych będzie przynosił korzyści ekonomiczne,
- dostępne są środki techniczne, finansowe i inne niezbędne do ukończenia prac rozwojowych w celu sprzedaży lub użytkowania składnika,
- nakłady poniesione w trakcie prac rozwojowych można wiarygodnie wycenić i przyporządkować do danego składnika wartości niematerialnych.

Nakłady ponoszone na prace rozwojowe wykonane w ramach danego przedsięwzięcia są przenoszone na kolejny okres, jeżeli można uznać, że zostaną one w przyszłości odzyskane. Ocena przyszłych korzyści odbywa się na podstawie zasad określonych w MSR 36.

Po początkowym ujęciu nakładów na prace rozwojowe, stosuje się model kosztu historycznego, zgodnie z którym składniki aktywów są ujmowane według cen nabycia lub kosztu wytworzenia pomniejszonych o skumulowaną amortyzację i skumulowane odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości. Zakończone prace rozwojowe są amortyzowane liniowo przez przewidywany okres uzyskiwania korzyści, który wynosi od 3 do 8 lat.

Rzeczowe aktywa trwałe

Rzeczowe aktywa trwałe początkowo ujmowane są według ceny nabycia lub kosztu wytworzenia. Cenę nabycia zwiększają wszystkie koszty związane bezpośrednio z zakupem i przystosowaniem składnika majątku do stanu zdatnego do użytkowania.

Środki trwałe to rzeczowe aktywa trwałe i zrównane z nimi, niezakwalifikowane do inwestycji, o przewidywanym okresie ekonomicznej użyteczności dłuższym niż rok, kompletne, zdatne do użytkowania i przeznaczone na potrzeby jednostki:

nieruchomości - w tym grunty, prawo użytkowania wieczystego, budowle i budynki, a także będące odrębną własnością lokale, maszyny, urządzenia, środki transportu i inne rzeczy, ulepszenia w obcych środkach trwałych.

Do aktywów trwałych jednostki zalicza się również obce środki trwałe przyjęte przez jednostkę do używania na mocy umowy, zgodnie z którą jedna ze stron (finansujący) oddaje drugiej stronie (korzystającemu) środki trwałe do odpłatnego używania lub również pobierania pożytków na czas oznaczony.

Środki trwałe zasadniczo wyceniane są w cenie nabycia powiększonej o koszty bezpośrednio związane z zakupem i przystosowaniem środka trwałego do stanu zdatnego do używania, koszty transportu, załadunku, wyładunku, montażu. W sprawozdaniu z sytuacji finansowej są pomniejszone o odpisy amortyzacyjne lub umorzeniowe, a także o odpisy z tytułu trwałej utraty wartości.

W związku ze zmianą polityki rachunkowości, na dzień przejścia na MSSF przeszacowano do wartości godziwej część nieruchomości. Ponadto dokonano korekt retrospektywnych w zakresie okresów amortyzacji dla tych środków trwałych, dla których wartość bilansowa w sposób istotny, z punktu widzenia oceny majątkowej i analizy rentowności procesów gospodarczych różni się od amortyzacji, jaka by miała miejsce przy stosowaniu zasad MSSF w pełnym zakresie w okresach przed dniem przejścia.

Środki trwałe wytworzone przez jednostkę we własnym zakresie wycenia się w koszcie wytworzenia.

Wartość początkowa środków trwałych ulega podwyższeniu o wartość nakładów poniesionych na ich ulepszenie.

Odpisy amortyzacyjne od środków trwałych są dokonywane od miesiąca następnego po miesiącu przyjęcia do użytkowania w cyklu comiesięcznym zgodnie z planem amortyzacji. Stawki oraz metody amortyzacji wynikają z planowanej ekonomicznej użyteczności. W razie zmiany przewidywanego okresu przydatności ekonomicznej może nastąpić wydłużenie lub skrócenie okresu umarzenia, o ile jest to zmiana istotna dla oceny sytuacji finansowej przedsiębiorstwa lub określonej części działalności firmy. Środki trwałe o wartości do 3.500 zł mogą być umarzone jednorazowo w miesiącu przyjęcia do użytkowania.

Po początkowym ujęciu rzeczowe aktywa trwałe, za wyjątkiem gruntów, wykazywane są według ceny nabycia lub kosztu wytworzenia pomniejszonych o umorzenie oraz odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości. Rzeczowe aktywa trwałe w trakcie wytwarzania nie podlegają amortyzacji do czasu zakończenia budowy lub montażu i przekazania środka trwałego do używania. Amortyzacja jest naliczana metodą liniową przez szacowany okres użytkowania danego składnika aktywów, który dla poszczególnych grup rzeczowych aktywów trwałych wynosi:

Grupa	Okres
Budynki i budowle	40 lat
Maszyny i urządzenia	5-10 lat
Środki transportu	5 lat
Pozostałe środki trwałe	5 lat
Wartość zakończonych prac rozwojowych	3-8 lat

Rozpoczęcie amortyzacji następuje w miesiącu następującym po miesiącu oddania do użytkowania. Ekonomiczne okresy użyteczności oraz metody amortyzacji są weryfikowane raz w roku, powodując ewentualną korektę odpisów amortyzacyjnych w kolejnych latach.

Do wyceny gruntów zastosowano model oparty na wartości przeszacowanej. Wartość gruntów nie podlega amortyzacji ze względu na nieokreślony okres użytkowania.

Nadwyżkę z przeszacowania gruntów zalicza się do innych całkowitych dochodów i wykazuje w łącznej kwocie w kapitale własnym. Wzrost wartości godziwej gruntów wykazywany jest jako przychód, w stopniu, w jakim odwraca on zmniejszenie wartości z tytułu przeszacowania, które poprzednio ujęto jako koszt danego okresu.

Dana pozycja rzeczowych aktywów trwałych może zostać usunięta z sprawozdania z sytuacji finansowej przedsiębiorstwa po dokonaniu jej zbycia lub w przypadku, gdy nie są spodziewane żadne ekonomiczne korzyści wynikające z dalszego użytkowania takiego składnika aktywów. Zyski lub straty wynikłe ze sprzedaży, likwidacji lub zaprzestania użytkowania środków trwałych są określane jako różnica pomiędzy przychodami ze sprzedaży a wartością netto tych środków trwałych i są ujmowane w sprawozdaniu z całkowitych dochodów, w pozostałych przychodach lub kosztach operacyjnych.

Środki trwałe w budowie są to zaliczane do aktywów trwałych środki trwałe w okresie ich budowy, montażu, kompletowania lub ulepszenia już istniejącego środka trwałego.

Środki trwałe w budowie wycenia się nie rzadziej, niż na dzień bilansowy w wysokości ogółu kosztów pozostających w bezpośrednim związku z ich nabyciem lub wytworzeniem, pomniejszonych o odpisy z tytułu trwałej utraty wartości.

Inwestycje to aktywa nabyte w celu osiągnięcia korzyści ekonomicznych wynikających z przyrostu wartości tych aktywów i uzyskania z nich przychodów w formie odsetek, dywidend (udziału w zyskach) lub innych pożytków, w tym również w transakcji handlowej.

W przypadku kiedy zachodzi duże prawdopodobieństwo, że posiadane przez jednostkę długoterminowe aktywa finansowe, nieruchomości lub wartości niematerialne nie przyniosą w przyszłości oczekiwanych korzyści ekonomicznych, dokonuje się odpisów aktualizujących, nie później niż na koniec okresu sprawozdawczego.

Udziały w innych podmiotach gospodarczych wycenia się według wartości z dnia wniesienia udziału. Wartości w walutach obcych według kursu z dnia poprzedzającego dzień nabycia.

Aktywa w leasingu

Umowy leasingu, na mocy których następuje przeniesienie na Spółkę zasadniczo całego ryzyka i pożytków wynikających z posiadania przedmiotu leasingu, są ujmowane w aktywach oraz zobowiązaniach na dzień rozpoczęcia okresu leasingu. Wartość aktywów oraz zobowiązań określana jest na dzień rozpoczęcia leasingu według niższej z następujących dwóch wartości: wartości godziwej środka trwałego stanowiącego przedmiot leasingu lub wartości bieżącej minimalnych opłat leasingowych.

Środki trwałe użytkowane na mocy umów leasingu finansowego są amortyzowane według takich samych zasad, jak stosowane do własnych aktywów. W sytuacji jednak, gdy brak jest wystarczającej pewności, że Spółka uzyska tytuł własności przed

końcem okresu leasingu, wówczas dany składnik jest amortyzowany przez krótszy z dwóch okresów: szacowany okres użytkowania środka trwałego lub okres leasingu.

Umowy leasingowe, zgodnie z którymi leasingodawca zachowuje zasadniczo całe ryzyko i wszystkie korzyści wynikające z posiadania przedmiotu leasingu, zaliczane są do umów leasingu operacyjnego. Opłaty leasingowe z tytułu leasingu ujmowane są, jako koszty w sprawozdaniu z całkowitych dochodów, metodą liniową przez okres trwania leasingu.

Utrata wartości niefinansowych aktywów trwałych

Corocznemu testowi na utratę wartości podlegają następujące składniki aktywów:

- wartości niematerialne o nieokreślonym okresie użytkowania oraz
- wartości niematerialne, które jeszcze nie są użytkowane.

W odniesieniu do pozostałych składników wartości niematerialnych oraz rzeczowych aktywów trwałych dokonywana jest coroczna ocena, czy wystąpiły przesłanki, które mogą świadczyć o utracie ich wartości. W razie stwierdzenia, że jakieś zdarzenia lub okoliczności mogą wskazywać na trudność w odzyskaniu wartości bilansowej danego składnika aktywów, przeprowadzany jest test na utratę wartości.

Dla potrzeb przeprowadzenia testu na utratę wartości aktywa grupowane są na najniższym poziomie, na jakim generują przepływy pieniężne niezależnie od innych aktywów lub grup aktywów (tzw. ośrodki wypracowujące przepływy pieniężne). Składniki aktywów samodzielnie generujące przepływy pieniężne testowane są indywidualnie.

Jeżeli wartość bilansowa przekracza szacowaną wartość odzyskiwalną aktywów bądź ośrodków wypracowujących środki pieniężne, do których aktywa te należą, wówczas wartość bilansowa jest obniżana do poziomu wartości odzyskiwalnej. Wartość odzyskiwalna odpowiada wyższej z następujących dwóch wartości: wartości godziwej pomniejszonej o koszty sprzedaży lub wartości użytkowej. Przy ustalaniu wartości użytkowej, szacowane przyszłe przepływy pieniężne są dyskontowane do wartości bieżącej przy zastosowaniu stopy dyskontowej odzwierciedlającej aktualne oceny rynkowe wartości pieniądza w czasie oraz ryzyka związanego z danym składnikiem aktywów.

Instrumenty finansowe

Instrumentem finansowym jest każda umowa, która skutkuje powstaniem składnika aktywów finansowych u jednej ze stron i jednocześnie zobowiązania finansowego lub instrumentu kapitałowego u drugiej ze stron.

Składnik aktywów finansowych lub zobowiązanie finansowe jest wykazywane w sprawozdaniu z sytuacji finansowej, gdy Grupa staje się stroną umowy tego instrumentu. Standaryzowane transakcje kupna i sprzedaży aktywów i zobowiązań finansowych ujmują się na dzień zawarcia transakcji.

Składnik aktywów finansowych wyłącza się ze sprawozdania z sytuacji finansowej w przypadku, gdy wynikające z zawartej umowy prawa do korzyści ekonomicznych i ryzyka z niej wynikające zostały zrealizowane, wygasły lub Grupa się ich zrzekła.

Grupa wyłącza ze sprawozdania z sytuacji finansowej zobowiązania finansowe wtedy, gdy zobowiązanie wygasło, to znaczy, kiedy obowiązek określony w umowie został wypełniony, umorzony lub wygasł.

Na dzień nabycia aktywa i zobowiązania finansowe Grupa wycenia w wartości godziwej, czyli najczęściej według wartości godziwej uiszczonej zapłaty w przypadku składnika aktywów lub otrzymanej kwoty w przypadku zobowiązania. Koszty transakcji Grupa włącza do wartości początkowej wyceny wszystkich aktywów i zobowiązań finansowych, poza kategorią aktywów i zobowiązań wycenianych w wartości godziwej poprzez sprawozdanie z całkowitych dochodów.

Na dzień bilansowy aktywa oraz zobowiązania finansowe wyceniane są według zasad przedstawionych poniżej.

Aktywa finansowe

Dla celów wyceny po początkowym ujęciu, aktywa finansowe inne niż instrumenty pochodne zabezpieczające, Spółka klasyfikuje z podziałem na:

- pożyczki i należności,
- aktywa finansowe wyceniane według wartości godziwej przez sprawozdanie z całkowitych dochodów,
- inwestycje utrzymywane do terminu wymagalności oraz
- aktywa finansowe dostępne do sprzedaży.

Kategorie te określają zasady wyceny na dzień bilansowy oraz ujęcie w sprawozdaniu z całkowitych dochodów lub w innych całkowitych dochodach. Zyski lub straty ujmowane w sprawozdaniu z całkowitych dochodów prezentowane są jako przychody i koszty finansowe lub jako pozostałe przychody i koszty operacyjne.

Wszystkie aktywa finansowe, za wyjątkiem wycenianych w wartości godziwej przez sprawozdanie z całkowitych dochodów, podlegają ocenie na każdy dzień bilansowy ze względu na wystąpienie przesłanek utraty ich wartości. Składnik aktywów finansowych podlega odpisom aktualizującym, jeżeli istnieją obiektywne dowody świadczące o utracie jego wartości. Przesłanki utraty wartości analizowane są dla każdej kategorii aktywów finansowych odrębnie, co zostało zaprezentowane poniżej.

Należności krótkoterminowe to ogół należności z tytułu dostaw i usług oraz całość lub część należności z innych tytułów, niezaliczonych do aktywów finansowych, które stają się wymagalne w ciągu 12 miesięcy od dnia bilansowego. Do należności krótkoterminowych Spółka nie stosuje zasad naliczania utraty wartości pieniądza w czasie.

Należności na dzień bilansowy wykazuje się w kwocie wymagającej zapłaty z zachowaniem zasad ostrożnej wyceny, w wartości netto - po uwzględnieniu odpisów aktualizujących należności.

Na należności zagrożone, które ze znaczącym prawdopodobieństwem nie zostaną uregulowane po uwzględnieniu posiadanych zabezpieczeń, Spółka dokonuje odpisu aktualizacyjnego stosując poniższe zasady:

Na należności nieuregulowane w ciągu 180 dni od terminu płatności dokonuje się odpisu aktualizacyjnego w kwocie 100% należności, o ile nie istnieją przesłanki, które uzasadniają zwókę w zapłacie.

Odpisów aktualizacyjnych dokonuje się także w kwocie 100% należności w przypadku złożenia przez dłużnika lub osobę trzecią wniosku o otwarcie postępowania upadłościowego.

Inwestycje utrzymywane do terminu wymagalności to niebędące instrumentami pochodnymi aktywa finansowe, z ustalonymi lub możliwymi do określenia płatnościami oraz o ustalonym terminie wymagalności, względem których Spółka ma zamiar i jest w stanie utrzymać w posiadaniu do upływu terminu wymagalności, z wyłączeniem aktywów zaklasyfikowanych do pożyczek i należności.

W tej kategorii Spółka ujmuje obligacje i inne papiery dłużne utrzymywane do terminu wymagalności, wykazywane w sprawozdaniu z sytuacji finansowej przedsiębiorstwa w pozycji „Pozostałych aktywów finansowych”.

Inwestycje utrzymywane do terminu wymagalności wyceniane są według zamortyzowanego kosztu z zastosowaniem metody efektywnej stopy procentowej. Jeżeli występują dowody wskazujące na możliwość wystąpienia utraty wartości inwestycji utrzymywanych do terminu wymagalności (np. ocena zdolności kredytowej spółek emitujących obligacje), aktywa wyceniane są

w wartości bieżącej szacowanych przyszłych przepływów pieniężnych. Zmiany wartości bilansowej inwestycji, łącznie z odpisami aktualizującymi z tytułu utraty wartości, ujmowane są w sprawozdaniu z całkowitych dochodów.

Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży to niebędące instrumentami pochodnymi aktywa finansowe, które zostały wyznaczone jako dostępne do sprzedaży lub nie kwalifikują się do żadnej z powyższych kategorii aktywów finansowych.

Zobowiązania finansowe

Zobowiązania finansowe inne niż instrumenty pochodne zabezpieczające, wykazywane są w następujących pozycjach sprawozdania z sytuacji finansowej przedsiębiorstwa:

- kredyty, pożyczki, inne instrumenty dłużne,
- leasing finansowy,
- zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania oraz
- pochodne instrumenty finansowe.

Po początkowym ujęciu zobowiązania finansowe wyceniane są według zamortyzowanego kosztu z zastosowaniem metody efektywnej stopy procentowej, za wyjątkiem zobowiązań finansowych przeznaczonych do obrotu lub wyznaczonych jako wycenianych w wartości godziwej przez sprawozdanie z całkowitych dochodów. Do kategorii zobowiązań finansowych wycenianych w wartości godziwej przez sprawozdanie z całkowitych dochodów Spółka zalicza instrumenty pochodne inne niż instrumenty zabezpieczające. Krótkoterminowe zobowiązania z tytułu dostaw i usług wyceniane są w wartości wymagającej zapłaty ze względu na nieznaczące efekty dyskonta.

Zyski i straty z wyceny zobowiązań finansowych ujmowane są w sprawozdaniu z całkowitych dochodów w działalności finansowej.

Rachunkowość zabezpieczeń

Spółka nie stosuje rachunkowości zabezpieczeń

Zapasy

Zapasy są to rzeczowe aktywa obrotowe obejmujące materiały nabyte w celu zużycia na potrzeby własne, wytworzone lub przetworzone przez jednostkę produkty gotowe (wyroby i usługi) zdadne do sprzedaży lub w toku produkcji, półprodukty oraz towary nabyte w celu odsprzedaży w stanie nieprzetworzonym.

Przychody na magazyn materiałowy wycenia się w cenach zakupu powiększonych o koszty nabycia, transportu itp. Rozchody materiałów w magazynach wycenia się w oparciu o średnioważone ceny zakupu - przyjęcia.

Materiały, półfabrykaty i wyroby gotowe podlegają ewidencji ilościowo - wartościowej. Ich wycena i zaliczenie w koszty w momencie zużycia lub wydania do sprzedaży, opiera się na średnioważonej cenie zakupu lub średnioważonym koszcie wytworzenia. Wycena dokonywana jest automatycznie w module IMPULS - gospodarka magazynowa. Korekty stanów ewidencyjnych z rzeczywistymi dokonuje się w drodze spisów z natury, przeprowadzanych w sposób ciągły dla materiałów, półfabrykatów i wyrobów gotowych oraz na koniec każdego roku dla produkcji w toku.

Zapasy wyrobów gotowych wycenia się dla każdego zlecenia produkcyjnego oddzielnie w oparciu o zaewidencjonowane poniesione koszty bezpośrednie, powiększone o rozliczone koszty wydziałowe i ogólnozakładowe związane z procesami produkcyjnymi oraz odpisy amortyzacyjne prac rozwojowych.

Produkcję w toku wycenia się wg poniesionych kosztów bezpośrednich powiększonych o rozliczone koszty wydziałowe i ogólnozakładowe związane z procesami produkcyjnymi.

Usługi pozostające jako produkcja w toku oraz odpowiednio półfabrykaty służące zleceniom usługowym ujmują się jako usługi w trakcie realizacji. Zasady wyceny ustala się jak dla innych zapasów wyrobów gotowych i produkcji w toku.

Wycena wszystkich zapasów na dzień bilansowy uwzględnia tworzone odpisy aktualizujące na asortyment, który nie wykazuje ruchu lub jest nadmierny i trudno zbywalny oraz w razie stwierdzenia trwałej utraty wartości.

Zapasy są wyceniane według niższej z dwóch wartości: ceny nabycia/ kosztu wytworzenia oraz wartości netto możliwej do uzyskania.

Środki pieniężne i ich ekwiwalenty

Środki pieniężne i ich ekwiwalenty obejmują gotówkę w kasie i na rachunkach bankowych, depozyty płatne na żądanie oraz krótkoterminowe inwestycje o dużej płynności (do 3 miesięcy), łatwo wymienne na gotówkę, dla których ryzyko zmiany wartości jest nieznaczące.

Aktywa trwale zaklasyfikowane jako przeznaczone do sprzedaży

Pozycja nie występuje.

Krótkoterminowe rozliczenia międzyokresowe

W pozycji tej ujmują się, w celu zapewnienia współmierności kosztów i przychodów, poniesione w danym okresie wydatki, które dotyczą przychodów następnego okresu i wtedy staną się kosztami. Do kosztów tych zalicza się między innymi: opłacone z góry czynsze, ubezpieczenia, prenumeraty, koszty przygotowania nowej produkcji.

Kapitał własny

Kapitał podstawowy wykazywany jest w wartości nominalnej wyemitowanych akcji, zgodnie ze statutem Spółki dominującej oraz wpisem do Krajowego Rejestru Sądowego.

Pozostałe kapitały obejmują:

- kapitał z kumulacji innych całkowitych dochodów obejmujących:
 - przeszacowanie rzeczowych aktywów trwałych do wartości godziwej (patrz podpunkt dotyczący rzeczowych aktywów trwałych),
 - wycenę aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży (patrz podpunkt dotyczący instrumentów finansowych),
 - wycenę instrumentów zabezpieczających przepływy pieniężne (patrz podpunkt dotyczący rachunkowości zabezpieczeń),
 - różnice kursowe z przeliczenia zagranicznych jednostek zależnych (patrz podpunkt dotyczący transakcji w walutach obcych),
 - udział w dochodach całkowitych jednostek wycenianych metodą praw własności (patrz podpunkt dotyczący inwestycji w jednostkach stowarzyszonych).

W zyskach zatrzymanych wykazywane są wyniki z lat ubiegłych (również te przekazane na kapitał uchwałami akcjonariuszy i udziałowców) oraz wynik finansowy bieżącego roku.

Płatność w formie akcji ujmowana jest w odrębnej kategorii kapitału własnego, która po zarejestrowaniu w rejestrze sądowym przenoszona jest odpowiednio na kapitał akcyjny i zapasowy.

Pozostałe kapitały rezerwowe są tworzone zgodnie z uchwałami Walnego Zgromadzenia Akcjonariuszy oraz statutem Spółki. Zysk (strata) z lat ubiegłych jest to zgodny z uchwałą Walnego Zgromadzenia Akcjonariuszy niepodzielony zysk lub niepokryta strata netto.

Świadczenia pracownicze

Wykazywane w bilansie zobowiązania i rezerwy na świadczenia pracownicze obejmują następujące tytuły:

- krótkoterminowe świadczenia pracownicze z tytułu wynagrodzeń (wraz z premiami) oraz składki na ubezpieczenia społeczne,
- rezerwy na niewykorzystane urlopy oraz
- inne długoterminowe świadczenia pracownicze, do których Grupa zalicza odprawy emerytalne.

Rezerwy, zobowiązania i aktywa warunkowe

Rezerwy tworzone są wówczas, gdy na Grupie ciąży istniejący obowiązek (prawny lub zwyczajowo oczekiwany) wynikający ze zdarzeń przeszłych, i gdy prawdopodobne jest, że wypełnienie tego obowiązku spowoduje konieczność wypływu korzyści ekonomicznych oraz można dokonać wiarygodnego oszacowania kwoty tego zobowiązania. Termin poniesienia oraz kwota wymagająca uregulowania może być niepewna.

Rezerwy ujmuje się w wartości szacowanych nakładów niezbędnych do wypełnienia obecnego obowiązku, na podstawie najbardziej wiarygodnych dowodów dostępnych na dzień sporządzenia skonsolidowanego sprawozdania finansowego, w tym dotyczących ryzyka oraz stopnia niepewności.

Rezerwę z tytułu odroczonego podatku dochodowego Spółka oblicza od dodatnich różnic przejściowych między wartością bilansową i podatkową aktywów i pasywów przy zastosowaniu stawek podatkowych z okresu rozwiązania rezerwy z zachowaniem zasady ostrożnej wyceny.

Zobowiązania to wynikający z przeszłych zdarzeń obowiązek wykonania świadczeń o wiarygodnie określonej wartości, które spowodują wykorzystanie już posiadanych lub przyszłych aktywów jednostki.

Zobowiązania krótkoterminowe to ogół zobowiązań z tytułu dostaw i usług, a także całość lub ta część pozostałych zobowiązań, które stają się wymagalne w ciągu 12 miesięcy od dnia bilansowego.

Zobowiązania długoterminowe to zobowiązania niezaliczone do krótkoterminowych

Fundusze Specjalne

Fundusze specjalne to zarezerwowane na ściśle określone cele i zarządzane przez jednostkę środki, pochodzące głównie z obciążeń kosztów jednostki i podziału zysku niezaliczane do kapitału własnego.

Aktualnie Grupa nie tworzy funduszy celowych, w tym Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych.

Zysk netto

Wykazowany jest zysk lub strata netto w kwocie wykazanej w sprawozdaniu z całkowitych dochodów za dany rok obrotowy.

Rozliczenia międzyokresowe

Do rozliczeń międzyokresowych zalicza się zweryfikowaną wartość już otrzymanych aktywów, które staną się przychodem dopiero w przyszłych okresach. W pozycji pozostałe rozliczenia znajdują się głównie rzeczywiście otrzymane dotacje, subwencje i dopłaty przeznaczone na nabycie lub wytworzenie środków trwałych oraz wykonanie prac rozwojowych. W pozycji tej jednostka wykazuje również dotacje otrzymane na składniki aktywów rozliczanych w czasie ze względu na kwotę i okres, w jakim mają one być wykorzystywane. W sprawozdaniu z sytuacji finansowej dotacje wykazywane są po pomniejszeniu o odpisy dokonywane równoległe do amortyzacji.

Sprawozdanie z całkowitych dochodów

Sprawozdanie z całkowitych dochodów jest sporządzane w wersji kalkulacyjnej.

Sprzedaż towarów i produktów

Przychody ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów są wykazywane w wartości netto, po pomniejszeniu o rabaty, opusty oraz należny podatek VAT.

Przychody ze sprzedaży towarów i produktów ujmowane są, jeżeli spełnione zostały następujące warunki:

- Spółka przekazała nabywcy znaczące ryzyko i korzyści wynikające z praw własności do dóbr. Warunek uznaje się za spełniony z chwilą bezspornego dostarczenia towarów lub produktów do odbiorcy,
- kwotę przychodów można wycenić w wiarygodny sposób,
- istnieje prawdopodobieństwo, że Grupa uzyska korzyści ekonomiczne z tytułu transakcji,
- koszty poniesione oraz te, które zostaną poniesione w związku z transakcją, można wycenić w wiarygodny sposób.

Koszty operacyjne

Koszty operacyjne są ujmowane w sprawozdaniu z całkowitych dochodów, zgodnie z zasadą współmierności przychodów i kosztów.

Koszty i straty - rozumie się przez to uprawdopodobnione zmniejszenia w okresie sprawozdawczym korzyści ekonomicznych, o wiarygodnie określonej wartości, w formie zmniejszenia wartości aktywów, albo zwiększenia wartości zobowiązań i rezerw, które doprowadzą do zmniejszenia kapitału własnego lub zwiększenia jego niedoboru w inny sposób niż wycofanie środków przez udziałowców lub właścicieli.

Koszty sprzedanych produktów, towarów i materiałów ustalane są w sposób współmierny do przychodów z działalności podstawowej i ujmowane w sprawozdaniu z całkowitych dochodów w wersji kalkulacyjnej metodą bezpośrednią. Koszty grupowane są równoległe w układzie rodzajowym, z jednoczesnym zapisem na miejsca powstawania kosztów w układzie kalkulacyjnym.

Pozostałe przychody i koszty operacyjne.

Ujmuje się tu powtarzalne przychody i koszty tylko pośrednio związane ze zwykłą działalnością, i dotyczące zwłaszcza czynności, które nie stanowią właściwego przedmiotu działalności, związane ze zbyciem i likwidacją aktywów trwałych, jak również aktualizacją wartości aktywów trwałych i zapasów oraz należności, przekazaniem bądź otrzymaniem nieodpłatnie aktywów oraz środków pieniężnych, karami, odszkodowaniami i innymi.

Przychody i koszty finansowe

Przychody i koszty finansowe są to korzyści uzyskiwane z posiadania, pożyczania lub sprzedaży aktywów finansowych oraz pobierane opłaty za pożyczanie od osób trzecich środków pieniężnych, co powoduje powstanie zobowiązań finansowych, jak również skutki utraty wartości aktywów finansowych. Ujmuje się tu należne, dotyczące danego roku obrotowego przychody i koszty z operacji finansowych.

Koszty finansowania zewnętrznego ujmowane są w koszty okresów, w jakich zostały poniesione w zakresie środków pozyskiwanych na finansowanie bieżącej działalności. W zakresie, w jakim finansowane są środki trwałe w budowie i inwestycje, koszty finansowania rozliczane są, jako koszty budowy lub prowadzenia inwestycji za cały okres realizacji procesu inwestycyjnego. Po dacie uznanej za datę gotowości środka trwałego lub zakończenia procesu inwestycyjnego koszty związane z obsługą kredytu obciążają koszty okresu, w którym zostały poniesione. Odpowiednio postępuje się z innymi kosztami związanymi z pozyskiwaniem środków finansowych.

Inne

Podmiot dominujący stara się wykorzystywać dostępne programy pomocowe i korzysta z krajowych środków publicznych oraz ze wsparcia w ramach unijnych programów pomocowych i strukturalnych. W ramach ewidencjonowania programów pomocowych do rozliczania w czasie otrzymywanych środków ustala się szczególne znakowanie zapisów księgowych.

Spółka prowadzi działalność w Świdnickiej Podstrefie Wałbrzyskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej, wobec czego zachodzi konieczność regularnego ustalania kwoty dochodu korzystającego ze zwolnienia podatkowego. Zasady rozliczania dochodu zwolnionego określa szczególna procedura. Spółka dokonuje rozliczenia strefowego na kontach zespołu 9.

Podatek dochodowy (wraz z podatkiem odroczonym)

Na obowiązkowe obciążenia wyniku finansowego składają się: podatek dochodowy bieżący oraz odroczony, który nie został ujęty w innych całkowitych dochodach lub bezpośrednio w kapitale.

Bieżące obciążenie podatkowe jest obliczane na podstawie wyniku podatkowego (podstawy opodatkowania) danego roku obrotowego. Zysk (strata) podatkowa różni się od księgowego zysku (straty) brutto w związku z czasowym przesunięciem przychodów podlegających opodatkowaniu i kosztów stanowiących koszty uzyskania przychodów do innych okresów oraz wyłączeniem pozycji kosztów i przychodów, które nigdy nie będą podlegały opodatkowaniu. Obciążenia podatkowe są wyliczane w oparciu o stawki podatkowe obowiązujące w danym roku obrotowym.

Podatek odroczony jest wyliczany metodą bilansową, jako podatek podlegający zapłaceniu lub zwrotowi w przyszłości na różnicach pomiędzy wartościami bilansowymi aktywów i pasywów a odpowiadającymi im wartościami podatkowymi wykorzystywanymi do wyliczenia podstawy opodatkowania.

Rezerwa na podatek odroczony jest tworzona od wszystkich dodatnich różnic przejściowych podlegających opodatkowaniu, natomiast składnik aktywów z tytułu podatku odroczonego jest rozpoznawany do wysokości, w jakiej jest prawdopodobne, że będzie można pomniejszyć przyszłe zyski podatkowe o rozpoznane ujemne różnice przejściowe. Nie ujmuje się aktywów ani rezerwy, jeśli różnica przejściowa wynika z początkowego ujęcia składnika aktywów lub zobowiązań w transakcji, która nie jest połączeniem jednostek gospodarczych oraz która w czasie jej wystąpienia nie ma wpływu ani na wynik podatkowy ani na wynik księgowy. Nie ujmuje się rezerwy na podatek odroczony od wartości firmy, która nie podlega amortyzacji na gruncie przepisów podatkowych.

Podatek odroczony jest wyliczany przy użyciu stawek podatkowych, które będą obowiązywać w momencie, gdy pozycja aktywów zostanie zrealizowana lub rezerwa rozliczona, przyjmując za podstawę przepisy prawne obowiązujące na dzień bilansowy.

Podmiot dominujący zgodnie z przyjętą polityką rachunkowości nie rozpoznaje aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego wynikających z przyszłych ulg podatkowych.

Spółka Sonel S.A. nie rozpoznaje podatku odroczonego z tytułu takich różnic przejściowych, które związane są z działalnością podstawową, z uwagi na fakt pozostawiania i wytwarzania produktów na terenie specjalnej strefy ekonomicznej. Produkcja utworzona na terenie strefy jest objęta zwolnieniem z podatku dochodowego od osób prawnych.

Wartość składnika aktywów z tytułu podatku odroczonego podlega analizie na każdy dzień bilansowy, a w przypadku, gdy spodziewane przyszłe zyski podatkowe nie będą wystarczające dla realizacji składnika aktywów lub jego części następuje jego odpis.

Subiektywne oceny Zarządu oraz niepewność szacunków

Przy sporządzaniu sprawozdania finansowego Zarząd Spółki kieruje się osądem przy dokonywaniu licznych szacunków i założeń, które mają wpływ na stosowane zasady rachunkowości oraz prezentowane wartości aktywów, zobowiązań, przychodów oraz kosztów. Faktycznie zrealizowane wartości mogą różnić się od szacowanych przez Zarząd.

Korekty błędów oraz zmiana zasad rachunkowości

W 2018 roku odmiennie zaprezentowano stan bonusów z tytułu realizacji umów handlowych z dystrybutorami Emitenta. Należny ale nie zafakturowany opust zmniejsza przychód prezentowany w sprawozdaniu z całkowitych dochodów.

Skrócone sprawozdanie z całkowitych dochodów (wariant kalkulacyjny)	w tysiącach złotych		
	2017 po zmianach	2017 przed zmianami	2017 zmiany
I. Przychody netto ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów, w tym:	87 212	87 326	-114
1. Przychody netto ze sprzedaży produktów	83 539	83 653	-114
III. Zysk (strata) brutto ze sprzedaży	23 774	23 888	-114
IV. Koszty sprzedaży	11 565	11 679	-114

7. SEGMENTY OPERACYJNE

Emitent uznaje, że Grupa Kapitałowa Sonel prowadzi działalność względnie jednorodną i nie można mówić o segmentacji działalności. Poszczególne sfery działalności wzajemnie się przenikają, są realizowane na tej samej bazie produkcyjnej, dla potrzeb realizacji zadań zaopatrzenie jest dokonywane u tych samych dostawców, zdarza się, że jeden odbiorca realizuje zamówienia w różnych obszarach ofertowanych przez Emitenta.

W ramach grupy kapitałowej rozkład przychodów i kosztów wygląda następująco (dane w tysiącach złotych):

RACHUNEK WYNIKÓW	SONEL	Foxytech	Sonel T&M	Sonel INDIA
Sprzedaż	85 465,7	299,3	3 514,7	2 391,0
udział w sprzedaży GK Sonel	93,2%	0,3%	3,8%	2,6%
Koszt własny	59 085,2	191,3	2 068,7	1 620,7
udział w kosztach GK Sonel	93,8%	0,3%	3,3%	2,6%
Marża brutto	26 380,5	108,0	1 446,0	770,3
udział w GK Sonel	91,9%	0,4%	5,0%	2,7%
Koszty handlowe	10 144,1	128,6	571,9	51,1
udział w GK Sonel	93,1%	1,2%	5,2%	0,5%
Koszty zarządu	4 160,4	27,0	3 697,6	1 405,2
udział w GK Sonel	44,8%	0,3%	39,8%	15,1%
Wynik na sprzedaży	12 076,0	-47,6	-2 823,5	-685,9
udział w GK Sonel	141,8%	-0,6%	-33,1%	-8,1%
Przychody operacyjne pozostałe	739,6	0,0	0,0	4,8
Koszty operacyjne pozostałe	815,8	1,4	0,0	0,0
Wynik operacyjny	11 999,8	-49,0	-2 823,5	-681,2

Sprzedaż Emitenta to 93,2 % sprzedaży całej grupy. Przychody spółek zależnych nieznacznie zwiększają wolumen sprzedaży całej grupy. Rynek indyjski to 2,6 % sprzedaży Grupy Kapitałowej. Spółka Sonel T&M z USA osiągnęła 3 514,7 tysięcy złotych przychodów, które stanowią 3,8 % sprzedaży całej grupy. Foxytech osiągnął tylko 0,3 % wartość sprzedaży.

Prowadzona sprzedaż w każdym podmiocie jest rentowna. Niestety w podmiotach zależnych koszty handlowe i ogólnowydziałowe przekraczają uzyskiwane marże, powodując w konsekwencji ujemne wyniki na pozostałych poziomach.

Jak dotąd Grupa Kapitałowa realizuje przychody w dwóch podstawowych sferach działalności: w ramach produkcji wyrobów metrologicznych, akcesoriów i innych związanych z branżą miernictwa, oraz w ramach usługowego montażu elementów elektronicznych. W 2019 roku podmiot zależny Foxytech, realizuje umowę na dostawy liczników, co powinno znacząco zwiększyć przychody całej grupy. Podmioty zależne realizują straty z działalności. Największą stratę poniosła spółka amerykańska, znacząco obniżając rentowność Grupy kapitałowej Sonel.

Informacje dotyczące produktów i usług

Struktura sprzedaży kształtuje się następująco:

Struktura sprzedaży wyrobów i usług	2017 ROK	Struktura wartościowa 2017	2018 ROK	Struktura wartościowa 2018	Dynamika
	dane w tys. złotych		dane w tys. złotych		2018/2017
Sfera związana z miernikami	54 575,9	62,6%	64 532,4	70,4%	118,2%
Montaż usługowy	32 636,6	37,4%	27 138,3	29,6%	83,2%
RAZEM	87 212,5	100,0%	91 670,7	100,0%	105,1%

Podstawowa struktura sprzedaży w 2018 roku w porównaniu do 2017 roku uległa zmianie na rzecz wzrostu wartości sprzedaży, w obszarze dostaw produktów i usług związanych z miernictwem. Udział w sprzedaży tego sektora to 70,4 % za 2018 rok, wobec 62,6 za 2017. Wzrósł on o 18,2 %. W ślad za tym zjawiskiem poprawiła się rentowność sprzedaży z uwagi na fakt występowania wyższych marż na sprzedaży wyrobów emitenta. To kolejny rok występowania tej pozytywnej dla Emitenta tendencji.

Udział sprzedaży usług montażu w całej sprzedaży za rok 2017 wyniósł 37,4 %. W 2018 roku odpowiednio udział ten stanowił 29,6 % sprzedaży.

Ogółem sprzedaż w 2018 roku była wyższa niż w 2017 roku o 5,1% czyli o 4 458,2 tysiąca złotych.

Informacje dotyczące głównych klientów

Znaczącym dla Grupy kontrahentem jest globalny odbiorca usług - grupa kapitałowa Lincoln, która realizuje w Spółce Dominującej usługi montażu. Udział podmiotów z tej grupy w sprzedaży w 2018 roku wyniósł 25,3 % i spadł o 25,8 % w porównaniu do 2017 roku.

Struktura sprzedaży wg kontrahentów	2017 ROK	Struktura wartościowa 2017	2018 ROK	Struktura wartościowa 2018	Dynamika
	dane w tys. złotych		dane w tys. złotych		2018/2017
Grupa Lincoln	30 458,7	34,9%	23 195,8	25,3%	76,2%
Inne	56 753,8	65,1%	68 474,8	74,7%	120,7%
RAZEM	87 212,5	100,0%	91 670,7	100,0%	105,1%

W rozbiu na poszczególne podmioty sprzedaż do znaczących odbiorców kształtowała się następująco:

Struktura sprzedaży według kontrahentów	2017 ROK	Struktura wartościowa 2017	2018 ROK	Struktura wartościowa 2018	Dynamika
	dane w tys. złotych		dane w tys. złotych		2018/2017
Lincoln Electric Luxembourg S.ar.l.	19 726,8	22,6%	12 957,9	14,1%	65,7%
Lincoln Electric Bester Sp. z o. o.	10 694,1	12,3%	10 197,6	11,1%	95,4%
Pozostali	56 791,6	65,1%	68 515,1	74,7%	120,6%
RAZEM	87 212,5	100,0%	91 670,7	100,0%	105,1%

Dopiero na trzecim miejscu z udziałem 6,1% w sprzedaży grupy plasuje się lokuje się największy zagraniczny odbiorca wyrobów Sonel SA i z podobnym udziałem w sprzedaży największy polski dystrybutor oferty Spółki Sonel SA.

Informacje dotyczące obszarów geograficznych

Nie można wyodrębnić żadnych parametrów wspólnych dla żadnej grupy geograficznej odbiorców. Gospodarki tych krajów różnią się potencjałem oraz rozwojem kultury energetycznej. W 2015 pojawiła się nowa istotna grupa odbiorców usług spoza terenu Polski i Unii Europejskiej (podmioty z grupy Lincoln).

Wyodrębniony, stabilny obszar działalności stanowi rynek polski. Kolejny to Unia Europejska. Ostatnia, bardzo zróżnicowana grupa to reszta odbiorców sprzedaży zagranicznej, którzy pochodzą z pozostałych państw. W szczególności istotne znaczenie ma poziom lokowanych produktów na rynkach docelowych jakimi są Stany Zjednoczone i Indie.

W 2018 i 2017 roku obszary sprzedaży pod względem lokalizacji geograficznej były następujące:

Struktura geograficzna	2017 ROK	Struktura wartościowa 2017	2018 ROK	Struktura wartościowa 2018	Dynamika
	dane w tys. zł. Złotych		dane w tys. zł.		2018/2017
Polska	41 370,0	47,44%	46 455,3	50,68%	112,3%
Unia Europejska	7 388,0	8,47%	7 766,4	8,50%	105,1%
USA	1 580,1	1,81%	3 514,7	1,80%	222,4%
Indie	1 566,3	1,80%	2 391,0	1,80%	152,7%
Pozostałe kraje	35 308,1	40,49%	31 543,3	39,00%	89,3%
RAZEM	87 212,5	100,00%	91 670,7	100,00%	105,1%

Dodatkowy podział struktury geograficznej z podziałem na obszary działalności za lata 2017-2018 rok jest następujący:

Struktura geograficzna	2017 ROK	Struktura wartościowa 2017	2018 ROK	Struktura wartościowa 2018	Dynamika
	dane w tys. złotych		dane w tys. złotych		2018/2017
Obszar sprzedaży					
Mierniki i sprzedaż związana	54 575,9	62,6%	64 532,4	70,4%	118,2%
Polska	29 566,0	33,9%	33 783,6	36,9%	114,3%
Unia Europejska	6 320,0	7,2%	6 290,8	6,9%	99,5%
USA	1 580,1	1,8%	3 514,7	3,8%	222,4%
Indie	1 566,3	1,8%	2 391,0	2,6%	152,7%
Pozostałe kraje	15 543,5	17,8%	18 552,4	20,2%	119,4%
Usługi	32 636,6	37,4%	27 138,3	29,6%	83,2%
Polska	11 804,0	13,5%	12 671,7	13,8%	107,4%
Unia Europejska	1 068,0	1,2%	1 475,6	1,6%	138,2%
Pozostałe kraje	19 764,6	22,7%	12 990,9	14,2%	65,7%
RAZEM	87 212,5	100,0%	91 670,7	100,0%	105,1%

W ramach takich sfer działalności można wydzielić należności z tytułu realizacji zleceń usługowych, ale nie można rozliczyć odpowiedniej struktury zobowiązań.

Podobnie Grupa, jako dostawca produktów nie jest w stanie wydzielić majątku służącego poszczególnym sferom funkcjonowania z uwagi na fakt, że się wzajemnie przenikają i produkcja w obu obszarach jest realizowana na tym samym parku maszynowym, za pomocą tych samych pracowników.

Nie można wydzielić kierownictwa oraz załogi w zakresie realizacji zleceń na potrzeby produkcji usługowej i na potrzeby produkcji własnych wyrobów.

Wyniki obu podstawowych sfer działalności są regularnie analizowane, ale struktura przychodów, dochodów i inne informacje wyróżniające obie sfery działalności nie są podstawą do podejmowania znaczących decyzji o alokacji zasobów, ponieważ firma realizuje sprzedaż usług na bazie majątku służącego realizacji produkcji własnej - mierników, w celu optymalizacji jego wykorzystania.

W sprzedaży wykonanej w 2015 roku po raz pierwszy pojawił się asortyment, którego udział w sprzedaży Grupy przekroczył 10 %.

W ramach zlecenia usługowego w 2018 roku, do podmiotów z grupy Lincoln zrealizowano produkcję dwóch podobnych konstrukcyjnie podzespołów, dla których udział w sprzedaży wynosi odpowiednio 11,9 % i 2,5 % (łącznie 14,4 % w 2018 roku, wobec 22,7% w 2017), sprzedaży Emitenta.

Struktura sprzedaży	2017 ROK	Struktura wartościowa 2017	2018 ROK	Struktura wartościowa 2018	Dynamika
	dane w tys. złotych		dane w tys. złotych		2018/2017
Projekt ALX	15 480,4	17,8%	10 898,0	11,9%	70,4%
Projekt APL	4 246,4	4,9%	2 323,7	2,5%	54,7%
Inne	67 485,8	77,4%	78 449,0	85,6%	116,2%
RAZEM	87 212,6	100,0%	91 670,7	100,0%	105,1%

8. INWESTYCJE W JEDNOSTKACH ZALEŻNYCH I STOWARZYSZONYCH

Inwestycje w jednostkach zależnych

W 2013 roku Sonel S.A. został udziałowcem Spółki SONEL INSTRUMENTS INDIA PRIVATE LIMITED z siedzibą w Indiach. Podmiot ten został zarejestrowany z dniem 25.02.2013 r. Sonel S.A. posiada 90% udziałów w kapitale zakładowym Spółki. Pozostałe 10% posiada obywatel Indii. Przedmiotem działalności utworzonej Spółki jest między innymi zakup, sprzedaż, import, eksport, produkcja, oferowanie i handel przyrządami pomiarowymi.

W dniu 07-02-2014 r. Sonel S.A. zawiązała z partnerem zagranicznym Holley Metering LTD (obecnie Holley Technology Ltd.) z siedzibą w Hangzhou (CN) nowy podmiot gospodarczy - Foxytech Spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością, z siedzibą w Świdnicy. Kapitał zakładowy Spółki wynosił 2 000 000 zł. i dzieli się na 40.000 udziałów po 50 zł. W wyniku zawartej umowy Sonel S.A. posiadał 80 % udziałów, a Holley Metering Ltd. 20% (obecnie Holley Technology Ltd.) udziałów w kapitale zakładowym zawiązanej Spółki. W dniu 20-08-2016 Sonel S.A. nabył 20 % udziałów za kwotę 120 000 złotych, stając się jednocześnie jedynym udziałowcem Foxytech Spółka z o.o. W dniu 13-04-2017 roku Sonel dokonał dokapitalizowania spółki Foxytech na kwotę 500 000 złotych. Aktualny stan kapitału zakładowego to 2.500.000 złotych o wartości w cenie nabycia 2 235 221,00 . W związku z koniecznością aktualizacji wyceny tego aktywa dokonano odpisu na kwotę całości kapitału zakładowego.

W dniu 22-09-2016 roku Sonel S.A. została udziałowcem 100 % udziałów w podmiocie zależnym o nazwie Sonel Test and Measurement Inc., z siedzibą w Santa Clara w Stanach Zjednoczonych. W 2017 i w 2018 roku dokonano odpisów aktualizacyjnych wartości kapitałów zainwestowanych, wobec czego aktywo to posiada wartość 0 złotych.

Wartości bilansowe podmiotów zależnych, w aktywach Emitenta, na dzień 31-12-2018, przedstawiają się następująco:

Jednostki zależne	Siedziba jednostki	Aktualny udział Sonel S.A. w kapitale podstawowym	Cena nabycia	Odpis aktualizacyjny	Wartość bilansowa
			w tysiącach złotych		
FOXYTECH Spółka z o.o.	Polska, Świdnica	100%	2 235	2 235	0
Sonel INSTRUMENTS INDIA	Indie, Tamil Nadu	90%	386	0	386
SONEL TEST AND MEASUREMENT INC.	USA, Delaware	100%	412	412	0
Razem bilansowa wartość inwestycji kapitałowych			3 032	2 647	386

Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych

Pozycja nie wystąpiła.

9. WARTOŚCI NIEMATERIALNE

9.1. Wartości niematerialne	w tysiącach złotych	
	2018	2017
a) wartości niematerialne wytworzone we własnym zakresie	14 336	9 970
b) wartość firmy	2	2
c) niezakończone wartości niematerialne wytwarzane we własnym zakresie	7 666	8 045
d) koncesje, patenty, licencje i podobne wartości, w tym:	1 850	1 818
e) inne wartości niematerialne	0	0
f) zaliczki na wartości niematerialne	0	0
Wartości niematerialne, razem	23 854	19 835

9.2. Zmiany wartości niematerialnych (wg grup rodzajowych) - 2018	w tysiącach złotych						
	a	b	c	d	e	f	Wartości niematerialne i prawne, razem
	wartości niematerialne wytworzone we własnym zakresie	wartość firmy	niezakończone wartości niematerialne wytwarzane we własnym zakresie	koncesje, patenty, licencje i podobne wartości	inne wartości niematerialne i prawne	zaliczki na wartości niematerialne i prawne	
wartość brutto wartości niematerialnych na początek okresu	36 382	2	8 045	4 280	0	0	48 709
- korekty z tytułu MSSF/MSR	0	0	0	0	0	0	0
a) wartość brutto wartości niematerialnych po korektach MSSF/MSR na początek okresu	36 382	2	8 045	4 280	0	0	48 709
b) zwiększenia (z tytułu)	7 934	0	7 555	373	0	0	15 862
- zakup	0	0	641	306	0	0	947
- pozostałe zwiększenia	7 934	0	6 914	67	0	0	14 915
c) zmniejszenia (z tytułu)	0	0	7 934	0	0	0	7 934
- zakończenie prac rozwojowych	0	0	7 934	0	0	0	7 934
- pozostałe zmniejszenia	0	0	0	0	0	0	0
d) wartość brutto wartości niematerialnych na koniec okresu	44 316	2	7 666	4 653	0	0	56 637
skumulowana amortyzacja (umorzenie) na początek okresu	26 176	0	0	2 462	0	0	28 638
- korekty z tytułu MSSF/MSR	0	0	0	0	0	0	0
e) skumulowana amortyzacja (umorzenie) po korektach MSSF/MSR na początek okresu	26 176	0	0	2 462	0	0	28 638
f) amortyzacja za okres (z tytułu)	3 568	0	0	341	0	0	3 909
- planowanych odpisów	3 568	0	0	341	0	0	3 909
- zmniejszenia	0	0	0	0	0	0	0
g) skumulowana amortyzacja (umorzenie) na koniec okresu	29 744	0	0	2 803	0	0	32 547
h) odpisy z tytułu trwałej utraty wartości na początek okresu	0	0	0	0	0	0	0
- zwiększenia	0	0	0	0	0	0	0
- zmniejszenia	0	0	0	0	0	0	0
i) odpisy z tytułu trwałej utraty wartości na koniec okresu	236	0	0	0	0	0	236
j) wartość netto wartości niematerialnych na koniec okresu	14 336	2	7 666	1 850	0	0	23 854

9.2. Zmiany wartości niematerialnych (wg grup rodzajowych) - 2017	w tysiącach złotych						
	a	b	c	d	e	f	Wartości niematerialne i prawne, razem
	wartości niematerialne wytworzone we własnym zakresie	wartość firmy	niezakończone wartości niematerialne wytwarzane we własnym zakresie	koncesje, patenty, licencje i podobne wartości	inne wartości niematerialne i prawne	zaliczki na wartości niematerialne i prawne	
wartość brutto wartości niematerialnych na początek okresu	35 332	2	3 082	3 470	0	0	41 886
a) wartość brutto wartości niematerialnych po korektach MSSF/MSR na początek okresu	35 332	2	3 082	3 470	0	0	41 886
b) zwiększenia (z tytułu)	1 050	0	6 065	986	0	0	8 101
- zakup	0	0	1 086	884	0	0	1 970
- pozostałe zwiększenia	1 050	0	4 979	102	0	0	6 131
c) zmniejszenia (z tytułu)	0	0	1 102	176	0	0	1 278
- zakończenie prac rozwojowych	0	0	1 050	0	0	0	1 050
- pozostałe zmniejszenia	0	0	52	176	0	0	228
d) wartość brutto wartości niematerialnych na koniec okresu	36 382	2	8 045	4 280	0	0	48 709
skumulowana amortyzacja (umorzenie) na początek okresu	21 840	0	0	2 466	0	0	24 306
e) skumulowana amortyzacja (umorzenie) po korektach MSSF/MSR na początek okresu	21 840	0	0	2 465	0	0	24 305
f) amortyzacja za okres (z tytułu)	4 336	0	0	-3	0	0	4 333
- planowanych odpisów	4 336	0	0	162	0	0	4 498
- zmniejszenia	0	0	0	165	0	0	165
g) skumulowana amortyzacja (umorzenie) na koniec okresu	26 176	0	0	2 462	0	0	28 638
h) odpisy z tytułu trwałej utraty wartości na początek okresu	0	0	0	0	0	0	0
i) odpisy z tytułu trwałej utraty wartości na koniec okresu	236	0	0	0	0	0	236
j) wartość netto wartości niematerialnych na koniec okresu	9 970	2	8 045	1 818	0	0	19 835

9.3. Wartości niematerialne (struktura własnościowa)	w tysiącach złotych	
	2018	2017
	a) własne	23 854
b) używane na podstawie umowy najmu, dzierżawy lub innej umowy, w tym umowy leasingu, w tym:	0	0
...	0	0
Wartości niematerialne, razem	23 854	19 835

Najistotniejszym składnikiem wartości niematerialnych jest wartość prac rozwojowych związanych z opracowaniem miernika MPI-540. Projekt został zakończony we wrześniu 2018 roku. Jego wartość początkowa to 4 277 tysięcy złotych a wartość bilansowa na 31-12-2018 wynosi 4 063 tysiące złotych. Pozostały okres amortyzacji tego składnika wynosi 5 lat.

Wcześniej, na koniec 2017 roku, najbardziej istotnym elementem aktywów niematerialnych była wartość zakończonych prac rozwojowych miernika PQM-707, którego wartość bilansowa na dzień 31.12.2017 r. wynosiła 2 657 tys. złotych. Na koniec 2018 roku wartość aktualna to kwota 2 214 tysięcy. Pozostały okres amortyzacji tego składnika wynosi 5 lat.

Wartości niematerialne nie stanowią zabezpieczenia spłaty zobowiązań.

10. WARTOŚĆ FIRMY

Wartość firmy wystąpiła pierwszy raz w 2016 roku. Powstała przy nabyciu pakietu 20 % udziałów przez Sonel S.A. w Spółce zależnej Foxytech. Zapłacona kwota 120 000 złotych przewyższała nieznacznie - o kwotę 1 670,76 złotych - wartość wyceny nabywanej spółki, metodą aktywów netto, na dzień 20-08-2016 czyli na moment nabycia.

10.1. Wartość firmy	w tysiącach złotych	
	2018	2017
a) Wartość firmy powstała przy nabyciu Foxytech	2	2
Wartość firmy razem	2	2

11. RZECZOWE AKTYWA TRWAŁE

11.1. Rzeczowe aktywa trwałe	w tysiącach złotych	
	2018	2017
a) środki trwałe, w tym:	21 703	22 668
- grunty (w tym prawo użytkowania wieczystego gruntu)	860	860
- budynki, lokale i obiekty inżynierii lądowej i wodnej	17 415	17 985
- urządzenia techniczne i maszyny	2 440	2 610
- środki transportu	281	457
- inne środki trwałe	707	756
b) środki trwałe w budowie	25	572
c) zaliczki na środki trwałe w budowie	0	0
Rzeczowe aktywa trwałe, razem	21 728	23 240

11.2. Zmiany środków trwałych (wg grup rodzajowych) - 2018	w tysiącach złotych					
	grunty (w tym prawo użytkowania wieczystego gruntu)	budynki, lokale i obiekty inżynierii lądowej i wodnej	urządzenia techniczne i maszyny	środki transportu	inne środki trwałe	Środki trwałe, razem
wartość brutto środków trwałych na początek okresu	866	23 541	14 600	1 753	3 612	44 372
- korekty z tytułu MSSF/MSR	0	0	0	0	0	0
a) wartość brutto środków trwałych po korektach MSSF/MSR na początek okresu	866	23 541	14 600	1 753	3 612	44 372
b) zwiększenia (z tytułu)	0	23	945	44	272	1 284
- nabycia	0	0	67	44	266	377
- przyjęcia ze środków trwałych w budowie	0	23	878	0	0	901
- pozostałe zwiększenia	0	0	0	0	6	6
c) zmniejszenia (z tytułu)	0	0	27	0	0	27
- sprzedaży	0	0	0	0	0	0
- likwidacji	0	0	27	0	0	27
d) wartość brutto środków trwałych na koniec okresu	866	23 564	15 518	1 797	3 884	45 629
skumulowana amortyzacja (umorzenie) na początek okresu	6	5 556	11 990	1 296	2 856	21 704
- korekty z tytułu MSSF/MSR	0	0	0	0	0	0
e) skumulowana amortyzacja (umorzenie) po korektach MSSF/MSR na początek okresu	6	5 556	11 990	1 296	2 856	21 704
f) amortyzacja za okres (z tytułu)	0	593	1 088	220	321	2 222
- planowanych odpisów	0	593	1 115	220	321	2 249
- zmniejszenia	0	0	27	0	0	27
g) skumulowana amortyzacja (umorzenie) na koniec okresu	6	6 149	13 078	1 516	3 177	23 926
h) odpisy z tytułu trwałej utraty wartości na początek okresu	0	0	0	0	0	0
- zwiększenia	0	0	0	0	0	0
- zmniejszenia	0	0	0	0	0	0
i) odpisy z tytułu trwałej utraty wartości na koniec okresu	0	0	0	0	0	0
j) wartość netto środków trwałych na koniec okresu	860	17 415	2 440	281	707	21 703

11.3. Zmiany środków trwałych (wg grup rodzajowych) - 2017	w tysiącach złotych					
	grunty (w tym prawo użytkowania wieczystego gruntu)	budynki, lokale i obiekty inżynierii lądowej i wodnej	rządzenia techniczne i maszyny	środki transportu	inne środki trwałe	Środki trwałe, razem
wartość brutto środków trwałych na początek okresu	866	23 541	14 291	1 698	3 339	43 735
- korekty z tytułu MSSF/MSR	0	0	0	0	0	0
a) wartość brutto środków trwałych po korektach MSSF/MSR na początek okresu	866	23 541	14 291	1 698	3 339	43 735
b) zwiększenia (z tytułu)	0	0	316	55	273	644
- nabycia	0	0	295	55	213	563
- przyjęcia ze środków trwałych w budowie	0	0	0	0	60	60
- pozostałe zwiększenia	0	0	21	0	0	21
c) zmniejszenia (z tytułu)	0	0	7	0	0	7
- likwidacji	0	0	7	0	0	7
d) wartość brutto środków trwałych na koniec okresu	866	23 541	14 600	1 753	3 612	44 372
skumulowana amortyzacja (umorzenie) na początek okresu	6	4 963	10 810	1 054	2 598	19 431
- korekty z tytułu MSSF/MSR	0	0	0	0	0	0
e) skumulowana amortyzacja (umorzenie) po korektach MSSF/MSR na początek okresu	6	4 963	10 810	1 054	2 598	19 431
f) amortyzacja za okres (z tytułu)	0	593	1 180	242	258	2 273
- planowanych odpisów	0	593	1 187	242	258	2 280
- zmniejszenia	0	0	7	0	0	7
g) skumulowana amortyzacja (umorzenie) na koniec okresu	6	5 556	11 990	1 296	2 856	21 704
h) odpisy z tytułu trwałej utraty wartości na początek okresu	0	0	0	0	0	0
i) odpisy z tytułu trwałej utraty wartości na koniec okresu	0	0	0	0	0	0
j) wartość netto środków trwałych na koniec okresu	860	17 985	2 610	457	756	22 668

11.3. Środki trwałe bilansowe (struktura własnościowa)	w tysiącach złotych	
	2018	2017
a) własne	21 703	22 631
b) używane na podstawie umowy najmu, dzierżawy lub innej umowy, w tym umowy leasingu, w tym:	0	37
Środki trwałe bilansowe, razem	21 703	22 668

Najistotniejszym składnikiem wartości aktywów trwałych jest wartość budynku produkcyjno-biurowego w Świdnicy, którego wartość bilansowa na dzień 31.12.2017 r. wynosiła 16.360 tysięcy złotych, a na dzień 31-12-2018 roku była to kwota 15 826 tysięcy złotych. Pozostały okres amortyzacji tego składnika wynosi 30 lat. Rzeczowe aktywa trwałe nie stanowią zabezpieczenia spłaty zobowiązań.

12. AKTYWA W LEASINGU

Grupa Kapitałowa jako leasingobiorca użytkuje rzeczowe aktywa trwałe na podstawie umów leasingu. Wartość przyszłych minimalnych opłat leasingowych z tytułu leasingu przedstawia się następująco:

12.1. Przyszłe minimalne opłaty z tytułu umów nieodwołalnego leasingu:	w tysiącach złotych	
	2018	2017
Płatne w okresie do 1 roku	0	17
Płatne w okresie od 1 roku do 5 lat	0	0
Przyszłe minimalne opłaty z tytułu umów nieodwołalnego leasingu, razem	0	17

13. INNE AKTYWA DŁGOTERMINOWE

13.1. Prawo wieczystego użytkowania gruntów	w tysiącach złotych	
	2018	2017
wartość prawa wieczystego użytkowania gruntów na początek okresu	494	494
- korekty z tytułu MSSF/MSR	0	0
a) wartość prawa wieczystego użytkowania gruntów na początek okresu po korektach MSSF/MSR na początek okresu	494	494
b) zwiększenia (z tytułu)	0	0
c) zmniejszenia (z tytułu)	0	0
- sprzedaży	0	0
d) wartość prawa wieczystego użytkowania gruntów na koniec okresu	494	494

W Sonel S.A. bilansowa wartość nabytego odpłatnie prawa wieczystego użytkowania gruntów została przeszacowana na dzień 01.01.2008 r. przez biegłego rzeczoznawcę.

Jednostka Dominująca nie dokonuje odpisów amortyzacyjnych prawa wieczystego użytkowania gruntów, gdyż zakłada, iż okres jego użytkowania jest nieokreślony. Wartość prawa wieczystego użytkowania jest poddawana testom na utratę wartości. W 2017 roku utrata wartości nie nastąpiła.

13.2. Inne rozliczenia międzyokresowe	w tysiącach złotych	
	2018	2017
a) czynne rozliczenia międzyokresowe kosztów, w tym:	3	88
- opłata za certyfikację	0	2
- inne	3	86
b) pozostałe rozliczenia międzyokresowe, w tym:	0	0
Inne rozliczenia międzyokresowe, razem	3	88

14. ZAPASY

14.1. Zapasy	w tysiącach złotych	
	2018	2017
a) materiały	9 858	11 959
b) półprodukty i produkty w toku	5 672	5 994
c) produkty gotowe	7 926	7 384
d) towary	591	521
e) zaliczki na dostawy	0	0
Zapasy, razem	24 047	25 858

14.2. Zmiana stanu odpisów aktualizujących zapasy	w tysiącach złotych	
	2018	2017
Stan na początek okresu	736	960
a) zwiększenia (z tytułu)	153	67
- dokonania odpisów aktualizujących zapasy	153	67
b) zmniejszenia (z tytułu)	0	291
- rozwiązania odpisów	0	291
Stan odpisów aktualizujących wartość zapasów na koniec okresu	889	736

Na zapasach wyrobów gotowych Spółki Sonel S.A. ustanowiony jest zastaw rejestrowy, stanowiący zabezpieczenie umowy kredytu w rachunku bieżącym udzielonego przez ING Bank Śląski.

15. NALEŻNOŚCI KRÓTKOTERMINOWE

15.1. Należności krótkoterminowe	w tysiącach złotych	
	2018	2017
a) od jednostek powiązanych	0	0
- z tytułu dostaw i usług, o okresie spłaty:	0	0
- do 12 miesięcy	0	0
- powyżej 12 miesięcy	0	0
- inne	0	0
- dochodzone na drodze sądowej	0	0
b) należności od pozostałych jednostek	18 112	16 584
- z tytułu dostaw i usług, o okresie spłaty:	16 652	15 339
- do 12 miesięcy	16 566	15 197
- powyżej 12 miesięcy	86	142
- z tytułu podatków, dotacji, ceł, ubezpieczeń społecznych i zdrowotnych oraz innych świadczeń	962	902
- inne	498	343
- dochodzone na drodze sądowej	0	0
c) należny zwrot podatku dochodowego od osób prawnych	117	107
Należności krótkoterminowe netto, razem	18 229	16 691
d) odpisy aktualizujące wartość należności	819	745
Należności krótkoterminowe brutto, razem	19 048	17 436

15.2. Zmiana stanu odpisów aktualizujących wartość należności krótkoterminowych	w tysiącach złotych	
	2018	2017
Stan na początek okresu	745	156
a) zwiększenia (z tytułu)	154	590
- dokonania odpisów aktualizujących należności	154	590
b) zmniejszenia (z tytułu)	80	1
- rozwiązania odpisów w związku ze spłatą należności	80	1
Stan odpisów aktualizujących wartość należności krótkoterminowych na koniec okresu	819	745

15.3. Należności krótkoterminowe brutto (struktura walutowa)	w tysiącach złotych	
	2018	2017
a) w walucie polskiej	9 904	7 946
b) w walutach obcych (wg walut i po przeliczeniu na zł)	9 144	9 490
b1) wartość w tys.EUR	1 222	1 177
po przeliczeniu na tys.zł	5 253	4 911
b2) wartość w tys.USD	1 021	1 315
po przeliczeniu na tys.zł	3 889	4 578
b3) wartość w tys.GBP	0	0
po przeliczeniu na tys.zł	0	1
b4) wartość w tys.CHF	39	0
po przeliczeniu na tys.zł	2	0
b5) wartość w tys.CNY	0	0
po przeliczeniu na tys.zł	0	0
b6) wartość w tys.KRW	0	0
po przeliczeniu na tys.zł	0	0
b7) wartość w tys.SEK	0	0
po przeliczeniu na tys.zł	0	0
b8) wartość w tys.ILS	0	0
po przeliczeniu na tys.zł	0	0
Należności krótkoterminowe, razem	19 048	17 436

15.4. Należności z tytułu dostaw i usług (brutto) - o pozostałym od dnia bilansowego okresie spłaty:	w tysiącach złotych	
	2018	2017
a) do 1 miesiąca	8 769	7 485
b) powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	5 368	4 037
c) powyżej 3 miesięcy do 6 miesięcy	825	868
d) powyżej 6 miesięcy do 1 roku	0	5
e) powyżej 1 roku	19	142
f) należności przeterminowane	2 490	3 547
Należności z tytułu dostaw i usług, razem (brutto)	17 471	16 084
g) odpisy aktualizujące wartość należności z tytułu dostaw i usług	819	745
Należności z tytułu dostaw i usług, razem (netto)	16 652	15 339

15.5. Należności z tytułu dostaw i usług, przeterminowane (brutto) - z podziałem na należności niespłacone w okresie	w tysiącach złotych	
	2018	2017
a) do 1 miesiąca	1 466	2 479
b) powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	170	318
c) powyżej 3 miesięcy do 6 miesięcy	-20	7
d) powyżej 6 miesięcy do 1 roku	93	557
e) powyżej 1 roku	781	186
Należności z tytułu dostaw i usług, przeterminowane, razem (brutto)	2 490	3 547
f) odpisy aktualizujące wartość należności z tytułu dostaw i usług, przeterminowane	819	745
Należności z tytułu dostaw i usług, przeterminowane, razem (netto)	1 671	2 802

Emitent nie posiada istotnych należności spornych lub należności przeterminowanych powyżej 180 dni, od których nie dokonano odpisów aktualizujących. Należności krótkoterminowe są objęte cesją cichą stanowiącą zabezpieczenie umowy kredytu w rachunku bieżącym udzielonego przez mBank.

16. INWESTYCJE KRÓTKOTERMINOWE

16.1. Krótkoterminowe aktywa finansowe	w tysiącach złotych	
	2018	2017
a) w jednostkach zależnych	0	0
b) w jednostkach współzależnych	0	0
c) w jednostkach stowarzyszonych	0	0
d) w znaczącym inwestorze	0	0
e) w jednostce dominującej	0	0
f) w pozostałych jednostkach	0	0
- udziały lub akcje	0	0
- należności z tytułu dywidend i innych udziałów w zyskach	0	0
- dłużne papiery wartościowe	0	0
- inne papiery wartościowe (wg rodzaju)	0	0
...	0	0
- udzielone pożyczki	0	0
- inne krótkoterminowe aktywa finansowe (wg rodzaju)	0	0
...	0	0
g) środki pieniężne i inne aktywa pieniężne	6 769	4 886
- środki pieniężne w kasie i na rachunkach	6 689	4 886
- inne środki pieniężne	80	0
- inne aktywa pieniężne	0	0
Krótkoterminowe aktywa finansowe, razem	6 769	4 886

16.2. Środki pieniężne i inne aktywa pieniężne (struktura walutowa)	w tysiącach złotych	
	2018	2017
a) w walucie polskiej	4 838	3 540
b) w walutach obcych (wg walut i po przeliczeniu na zł)	1 931	1 346
b1) waluta - EUR	309	244
przeliczone na PLN	1 329	1 018
b2) waluta - USD	102	77
przeliczone na PLN	384	267
b3) waluta - GBP	0	0
przeliczone na PLN	0	0
b4) waluta - INR	4 038	1 123
przeliczone na PLN	218	61
b5) waluta - RUB	0	0
przeliczone na PLN	0	0
Środki pieniężne i inne aktywa pieniężne, razem	6 769	4 886

17. KRÓTKOTERMINOWE ROZLICZENIA MIĘDZYOKRESOWE

17.1. Krótkoterminowe rozliczenia międzyokresowe	w tysiącach złotych	
	2018	2017
a) czynne rozliczenia międzyokresowe kosztów, w tym:	189	381
- ubezpieczenia majątkowe	136	131
- opłata za certyfikację wyrobów	0	8
- opłata serwisowa	0	0
- koszty opracowań	0	0
- inne	53	242
b) pozostałe rozliczenia międzyokresowe, w tym:	0	0
Krótkoterminowe rozliczenia międzyokresowe, razem	189	381

18. POCHODNE INSTRUMENTY FINANSOWE

W 2018 roku żaden z podmiotów grupy nie realizował transakcji pochodnych i szczególnych instrumentów finansowych, W Sonelu nie było potrzeby ich stosowania z uwagi na brak ekspozycji na ryzyko walutowe. W Sonel T&M nie występowało ryzyko walutowe, w Spółce Foxytech było znikome. Sonel India jak dotąd nie stosuje takich instrumentów.

Transakcje zawarte po dniu bilansowym nie wystąpiły.

Spółka nie dokonała przekwalifikowania składników aktywów finansowych, które spowodowałyby zmianę zasad wyceny tych aktywów pomiędzy wartością godziwą a ceną nabycia lub metodą zamortyzowanego kosztu.

19. KAPITAŁ WŁASNY**Kapitał zakładowy**

19.1. Kapitał zakładowy (struktura)	2018				
a) wartość nominalna jednej akcji (w złotych)	0,10	0,10	0,10	0,10	0,10
b) seria/emisja	A	B	C	D	E
c) rodzaj akcji	na okaziciela	na okaziciela	imienne	na okaziciela	na okaziciela
d) rodzaj uprzywilejowania akcji	zwykłe	zwykłe	zwykłe	zwykłe	zwykłe
e) rodzaj ograniczenia praw do akcji			nie biorą udziału w podziale zysku za lata 2006-2009 r., ograniczenie możliwości zbycia do dnia 30-09-2011		
f) liczba akcji (w sztukach)	5 000 000	4 400 000	600 000	450 000	3 550 000
g) wartość serii/emisji wg wartości nominalnej (w tysiącach złotych)	500	440	60	45	355
h) sposób pokrycia kapitału	gotówka	gotówka	gotówka	gotówka	gotówka
i) data rejestracji	01-07-1998	11-12-2006	11-12-2006	08-12-2011	22-07-2008
j) prawo do dywidendy (od daty)	01-07-1998	11-12-2006	01-01-2010	08-12-2011	22-07-2008
k) liczba akcji, razem (w sztukach)	14 000 000				
Kapitał zakładowy, razem (w tysiącach złotych)	1 400				

Kapitał zapasowy

19.2. Kapitał zapasowy	w tysiącach złotych	
	2018	2017
a) ze sprzedaży akcji powyżej ich wartości nominalnej	29 404	29 404
b) utworzony ustawowo	3 975	3 975
c) utworzony z podziału zysku	14 669	11 066
Kapitał zapasowy, razem	48 048	44 445

Pozostałe kapitały rezerwowe

19.3. Pozostałe kapitały rezerwowe (według celu przeznaczenia)	w tysiącach złotych	
	2018	2017
- na finansowanie majątku trwałego i bieżącej działalności	23 642	23 642
Pozostałe kapitały rezerwowe, razem	23 642	23 642

Zysk niepodzielony MSR

Dotyczy tylko Sonel S.A.

Zgodnie z Uchwałą ZWZA nr 20 z 30-06-2008 SONEL S.A. wprowadziła do stosowania Międzynarodowe Standardy Sprawozdawczości Finansowej (MSSF/MSR).

Stan zysku (straty) z lat ubiegłych MSR na dzień 31.12.2018 r. wynika z pozostałej – nierozliczonej różnicy pomiędzy zyskiem netto wykazany w sprawozdaniu finansowym za 2008 r. sporządzonym zgodnie z ustawą o rachunkowości, a zyskiem netto wykazany w sprawozdaniu z całkowitych dochodów za 2008 r. sporządzonym zgodnie z MSSF/MSR. Aktualny stan to kwota 370 679,17 złotych.

20. REZERWY NA ZOBOWIĄZANIA

20.1. Długoterminowa rezerwa na świadczenia emerytalne i podobne - zmiana stanu	w tysiącach złotych	
	2018	2017
a) stan na początek okresu	222	85
- rezerwa na świadczenia emerytalne	222	85
b) zwiększenia (z tytułu)	0	145
- rezerwa na świadczenia emerytalne	0	145
c) wykorzystanie (z tytułu)	0	8
- rezerwa na świadczenia emerytalne	0	8
d) rozwiązanie (z tytułu)	56	0
- rezerwa na świadczenia emerytalne	56	0
e) stan na koniec okresu	166	222
- rezerwa na świadczenia emerytalne	166	222

20.2. Krótkoterminowa rezerwa na świadczenia emerytalne i podobne - zmiana stanu	w tysiącach złotych	
	2018	2017
a) stan na początek okresu	618	471
- rezerwa na urlopy	618	471
b) zwiększenia (z tytułu)	391	469
- rezerwa na urlopy	391	469
c) wykorzystanie (z tytułu)	429	322
- rezerwa na urlopy	429	322
d) rozwiązanie (z tytułu)	0	0
- rezerwa na urlopy	0	0
e) stan na koniec okresu	580	618
- rezerwa na urlopy	580	618

20.3. Pozostałe rezerwy długoterminowe - zmiana stanu	w tysiącach złotych	
	2018	2017
a) stan na początek okresu	604	585
- rezerwa na serwis gwarancyjny	604	585
b) zwiększenia (z tytułu)	57	73
- rezerwa na serwis gwarancyjny	57	73
c) wykorzystanie (z tytułu)	0	0
...	0	0
d) rozwiązanie (z tytułu)	159	54
- rezerwa na serwis gwarancyjny	159	54
e) stan na koniec okresu	502	604
- rezerwa na serwis gwarancyjny	502	604

20.4. Pozostałe rezerwy krótkoterminowe - zmiana stanu	w tysiącach złotych	
	2018	2017
a) stan na początek okresu	229	794
- rezerwa na premię Zarządu	116	737
- rezerwa na premie dla dystrybutorów	113	57
b) zwiększenia (z tytułu)	2 712	1 959
- rezerwa na premię Zarządu	181	550
- rezerwa na premie dla dystrybutorów	1 485	1 367
- rezerwa na koszty konferencji	54	42
- rezerwa na poręczenie pożyczki	992	0
c) wykorzystanie (z tytułu)	1 710	2 090
- rezerwa na premię Zarządu	116	737
- rezerwa na premie dla dystrybutorów	1 540	1 311
- rezerwa na koszty konferencji	54	42
- rezerwa na poręczenie pożyczki	0	0
d) rozwiązanie (z tytułu)	382	434
- rezerwa na premię Zarządu	0	434
- rezerwa na premie dla dystrybutorów	0	0
- rezerwa na poręczenie pożyczki	382	0
e) stan na koniec okresu	849	229
- rezerwa na premię Zarządu	181	116
- rezerwa na premie dla dystrybutorów	58	113
- rezerwa na koszty konferencji	0	0
- rezerwa na poręczenie pożyczki	610	0

21. ZOBOWIĄZANIA DŁUGOTERMINOWE

21.1. Zobowiązania długoterminowe	w tysiącach złotych	
	2018	2017
a) wobec jednostek zależnych	0	0
b) wobec jednostek współzależnych	0	0
c) wobec jednostek stowarzyszonych	0	0
d) wobec znaczącego inwestora	0	0
e) wobec jednostki dominującej	0	0
f) wobec pozostałych jednostek	0	1 044
- kredyty i pożyczki	0	0
- z tytułu dostaw i usług, o okresie wymagalności:	0	1 044
- powyżej 12 miesięcy	0	1 044
Zobowiązania długoterminowe, razem	0	1 044

21.2. Zobowiązania długoterminowe, o pozostałym od dnia bilansowego okresie spłaty	w tysiącach złotych	
	2018	2017
a) powyżej 1 roku do 3 lat	0	1 044
b) powyżej 3 do 5 lat	0	0
c) powyżej 5 lat	0	0
Zobowiązania długoterminowe, razem	0	1 044

21.3. Zobowiązania długoterminowe (struktura walutowa)	w tysiącach złotych	
	2018	2017
a) w walucie polskiej	0	0
b) w walutach obcych (wg walut i po przeliczeniu na zł)	0	1 044
b1) waluta - USD	0	300
przeliczone na PLN	0	1 044
Zobowiązania długoterminowe, razem	0	1 044

22. ZOBOWIĄZANIA KRÓTKOTERMINOWE

22.1. Zobowiązania krótkoterminowe	w tysiącach złotych	
	2018	2017
a) wobec jednostek zależnych	0	0
b) wobec jednostek współzależnych	0	0
c) wobec jednostek stowarzyszonych	0	0
d) wobec znaczącego inwestora	0	0
e) wobec jednostki dominującej	0	0
f) wobec pozostałych jednostek	10 210	11 737
- kredyty i pożyczki, w tym:	610	1 493
- długoterminowe w okresie spłaty	0	0
- z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	0	0
- z tytułu dywidend	0	0
- inne zobowiązania finansowe, w tym:	342	632
- umowy leasingu finansowego	0	17
- pozostałe	342	615
- z tytułu dostaw i usług, o okresie wymagalności:	5 165	6 329
- do 12 miesięcy	5 165	6 329
- powyżej 12 miesięcy	0	0
- kaucja zatrzymana	0	0
- zaliczki otrzymane na dostawy	143	133
- zobowiązania wekslowe	0	0
- z tytułu podatków, ceł, ubezpieczeń i innych świadczeń	2 596	1 847
- z tytułu wynagrodzeń	1 306	1 256
- inne (wg tytułów)	48	47
- wobec akcjonariuszy z tytułu dywidendy	0	0
- pozostałe	48	47
g) podatek dochodowy od osób prawnych do zapłaty	0	0
Zobowiązania krótkoterminowe, razem	10 210	11 737

22.2. Zobowiązania krótkoterminowe (struktura walutowa)	w tysiącach złotych	
	2018	2017
a) w walucie polskiej	6 310	7 111
b) w walutach obcych (wg walut i po przeliczeniu na zł)	3 900	4 626
b1) wartość w tys.EUR	340	514
wartość w tys.zł	1 464	2 143
b2) wartość w tys.USD	619	711
wartość w tys.zł	2 328	2 476
b3) wartość w tys.GBP	23	1
wartość w tys.zł	108	5
b4) wartość w tys.INR	0	31
wartość w tys.zł	0	2
b5) wartość w tys.RUB	0	0
wartość w tys.zł	0	0
b6) wartość w tys.CZK	0	3
wartość w tys.zł	0	0
b7) wartość w tys.THB	0	2
wartość w tys.zł	0	0
Zobowiązania krótkoterminowe, razem	10 210	11 737

Na dzień bilansowy Sonel S.A. posiada dostępne dwie linie kredytowe: w mBanku i ING Banku, każda na 2 miliony złotych. W Grupie Kapitałowej spółka Foxytech korzysta z kredytu w rachunku bieżącym. Umowa obowiązuje od dnia 11-05-2018, limit zadłużenia to kwota 350.000 złotych. Według stanu na koniec 2018 roku Foxytech Sp. z o.o. posiada zadłużenie kredytowe w wysokości 46 tysięcy złotych.

Sonel T&M Inc., z siedzibą w USA korzysta z kredytu w kwocie 150 tysięcy dolarów udzielonego przez Bank of the West. Kredyt jest poręczony przez Sonel S.A., za pośrednictwem Banku BGŻ BNP Paribas Spółka Akcyjna z siedzibą w Warszawie. Stan zadłużenia na 31-12-2018 to 150 000,00 dolarów.

Aktualnie nie występuje zagrożenie niewywiązywania się z takich umów. Niemniej w podmiocie zależnym Sonel T&M z USA istnieje duże ryzyko braku możliwości spłaty kredytu. Zarząd Sonel S.A. liczy się z koniecznością spłaty tego zobowiązania. Na taką możliwość sporządził rezerwę w pełnej kwocie zobowiązania.

Zobowiązania handlowe regulowane są na bieżąco. Koszty finansowe w zakresie zapłaconych odsetek wyniosły 51 tysięcy złotych. Dotyczyły one płatności kwoty 35 tysięcy złotych odsetek z tytułu kredytu w Foxytech Spółka z o.o., 27 tysięcy odsetek zapłaconych przez podmiot amerykański z tytułu korzystania z kredytu, części odsetkowych rat leasingowych i odsetek od zadłużenia w rachunkach bieżących Sonel S.A. .

23. AKTYWA ORAZ REZERWA NA PODATEK ODROZCZONY

23.1. Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego - zmiana stanu	w tysiącach złotych	
	2018	2017
1. Stan aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego na początek okresu, w tym:	138	80
a) odniesionych na wynik finansowy	138	80
2. Zwiększenia	88	138
a) odniesione na wynik finansowy okresu w związku z ujemnymi różnicami przejściowymi (z tytułu)	88	138
- aktualizacja wartości należności	51	68
- wycena ujemna środków pieniężnych i rozrachunków	11	70
- inne	26	0
3. Zmniejszenia	138	80
a) odniesione na wynik finansowy okresu w związku z ujemnymi różnicami przejściowymi (z tytułu)	138	80
- odwrócenia się różnic przejściowych	138	80
4. Stan aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego na koniec okresu, razem, w tym:	88	138
a) odniesionych na wynik finansowy	88	138
- aktualizacja wartości należności	51	68
- wycena ujemna środków pieniężnych i rozrachunków	11	70
- inne	26	0

23.2. Rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego - zmiana stanu	w tysiącach złotych	
	2018	2017
1. Stan rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego na początek okresu, w tym:		
a) odniesionej na wynik finansowy	283	298
2. Zwiększenia	272	283
a) odniesione na wynik finansowy okresu z tytułu dodatnich różnic przejściowych (z tytułu)	272	283
- środki trwałe i wieczyste użytkowanie - przecena wg MSSF/MSR	200	209
- wycena dodatnia środków pieniężnych i rozrachunków	14	16
- inne	58	58
3. Zmniejszenia	283	298
a) odniesione na wynik finansowy okresu w związku z dodatnimi różnicami przejściowymi (z tytułu)	283	298
- odwrócenia się różnic przejściowych	283	298
4. Stan rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego na koniec okresu, razem	272	283
a) odniesionej na wynik finansowy	272	283
- środki trwałe i wieczyste użytkowanie - przecena wg MSSF/MSR	200	209
- wycena dodatnia środków pieniężnych i rozrachunków	14	16
- inne	58	58

23.3. Podatek odroczonego i wpływ na wynik podatkowy	w tysiącach złotych		
	2018	Zmiana wartości 2018	2017
Rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	272	-11	283
Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	88	-48	138
Wpływ na wynik	0	38	0

24. ROZLICZENIA MIĘDZYOKRESOWE

24.1. Inne rozliczenia międzyokresowe	w tysiącach złotych	
	2018	2017
a) bierne rozliczenia międzyokresowe kosztów	0	0
- długoterminowe (wg tytułów)	0	0
...	0	0
- krótkoterminowe (wg tytułów)	0	0
...	0	0
b) rozliczenia międzyokresowe przychodów	2 069	2 288
- długoterminowe (wg tytułów)	1 388	1 591
- dotacje rozliczane w czasie	1 388	1 591
- krótkoterminowe (wg tytułów)	681	697
- dotacje rozliczane w czasie	681	697
Inne rozliczenia międzyokresowe, razem	2 069	2 288

25. WARTOŚĆ GODZIWA INSTRUMENTÓW FINANSOWYCH

Poniższa tabela przedstawia porównanie wartości bilansowej i wartości godziwej wszystkich instrumentów finansowych Grupy.

Klasy instrumentów finansowych	31.12.2018		31.12.2017	
	Wartość godziwa w tysiącach zł	Wartość godziwa w tysiącach zł	Wartość godziwa w tysiącach zł	Wartość bilansowa w tysiącach zł
Aktywa:				
Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe	18 229	18 229	16 691	16 691
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	6 769	6 769	4 886	4 886
Zobowiązania:				
Leasing			17	17
Pochodne instrumenty finansowe				
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe	10 210	10 210	11 720	11 720

*Pozycja nie obejmuje udziałów i akcji wycenianych w cenie nabycia, ze względu na brak możliwości wiarygodnego określenia wartości godziwej

Szacowanie wartości godziwej

Zgodnie z przyjętymi w roku 2009 zmianami do MSSF 7 w zakresie instrumentów finansowych, które są wyceniane w sprawozdaniu finansowym w wartości godziwej, co wymaga ujawnienia metod pomiaru wartości godziwej, pogrupowanych według następującej hierarchii:

- poziom 1 – ceny giełdowe (niekorygowane) oferowane za identyczne aktywa lub zobowiązania na aktywnych rynkach,
- poziom 2 – na bazie wartości obserwowanych na rynku, ustalone przez odniesienie bezpośrednie (tj. do cen) lub pośrednie (tj. pochodne cen) do podobnych instrumentów istniejących na rynku,
- poziom 3 – ceny niepochodzące z aktywnych rynków (na bazie różnych technik wyceny nie opierających się o jakiegokolwiek obserwowalne dane rynkowe).

Aktywa i zobowiązania finansowe mierzone w wartości godziwej na dzień 31 grudnia 2018 roku i 31 grudnia 2017 roku:

	Poziom 1	Poziom 2	Poziom 3	Razem wartość godziwa
Stan na 31.12.2018				
Aktywa:	-	-	-	-
Zobowiązania:	Poziom 1	Poziom 2	Poziom 3	Razem wartość godziwa
Stan na 31.12.2017				
Aktywa:	-	-	-	-
Zobowiązania:	Poziom 1	Poziom 2	Poziom 3	Razem wartość godziwa
Zobowiązania finansowe wyceniane według wartości godziwej przez wynik finansowy	-	-	-	-
Zobowiązania razem	-	-	-	-

Znaczna część informacji, na podstawie których szacowana jest wartość godziwa, ma charakter wysoce subiektywny i wynika z indywidualnej oceny, w związku z czym może nie być dokładna. Generalna zasada szacowania wartości godziwej jest następująca: wartość godziwa instrumentów finansowych, które są w obrocie na aktywnym rynku jest ustalana na podstawie notowanych cen rynkowych na dzień bilansowy.

Wartość godziwa instrumentów finansowych, które nie są w obrocie na aktywnym rynku jest ustalana przy użyciu technik wyceny. W przypadku należności i zobowiązań zakłada się, że wartość nominalna pomniejszona o odpisy z tytułu utraty wartości w okresie wymagalności krótszym niż jeden rok, jest zbliżona do ich wartości godziwej.

26. UDZIAŁY NIEDAJĄCE KONTROLI

Prezentowane w kapitale własnym Grupy udziały niedające kontroli odnoszą się do następujących jednostek zależnych:

26.1. Udziały niedające kontroli	w tysiącach złotych	
	2018	2017
Sonel India Limited Ltd	-114	-40
Foxytech Sp. z o.o.	0	0
Sonel Test and Measurement Inc.,	0	0
Udziały niedające kontroli razem	-114	-40

27. PRZYCHODY I KOSZTY OPERACYJNE

Przychody ze sprzedaży produktów

27.1. Przychody netto ze sprzedaży produktów (struktura rzeczowa - rodzaje działalności)	w tysiącach złotych	
	2018	2017
- mierniki i akcesoria	57 654	47 303
- usługi montażu	26 911	32 637
- inne usługi	4 142	3 599
Przychody netto ze sprzedaży produktów, razem	88 707	83 539
- w tym: od jednostek powiązanych	0	0

27.2. Przychody netto ze sprzedaży produktów (struktura terytorialna)	w tysiącach złotych	
	2018	2017
a) kraj	45 952	42 306
b) eksport	42 755	41 233
Przychody netto ze sprzedaży produktów, razem	88 707	83 539
- w tym: od jednostek powiązanych	0	0

Przychody ze sprzedaży materiałów

27.3. Przychody netto ze sprzedaży towarów i materiałów (struktura rzeczowa - rodzaje działalności)	w tysiącach złotych	
	2018	2017
- towarów	2 668	3 253
- materiałów	296	420
Przychody netto ze sprzedaży towarów i materiałów, razem	2 964	3 673
- w tym: od jednostek powiązanych	0	0

27.4. Przychody netto ze sprzedaży towarów i materiałów (struktura terytorialna)	w tysiącach złotych	
	2018	2017
a) kraj	562	508
b) eksport	2 402	3 165
Przychody netto ze sprzedaży towarów i materiałów, razem	2 964	3 673
- w tym: od jednostek powiązanych	0	0

Koszty działalności operacyjnej

27.5. Koszty według rodzaju	w tysiącach złotych	
	2018	2017
a) amortyzacja	6 157	6 778
b) zużycie materiałów i energii	45 092	44 255
c) usługi obce	7 047	5 749
d) podatki i opłaty	850	579
e) wynagrodzenia	22 650	21 603
f) ubezpieczenia społeczne i inne świadczenia	4 506	4 212
g) pozostałe koszty rodzajowe (z tytułu)	3 435	3 140
- podróże służbowe	2 271	591
- koszty reprezentacji i reklamy	801	1 161
- ubezpieczenia	363	344
- inne	0	1 044
Koszty według rodzaju, razem	89 737	86 316
Zmiana stanu zapasów, produktów i rozliczeń międzyokresowych	-362	-5 834
Koszt wytworzenia produktów na własne potrzeby jednostki (wielkość ujemna)	-7 934	-1 050
Koszty sprzedaży (wielkość ujemna)	-10 896	-11 565
Koszty ogólnego zarządu (wielkość ujemna)	-9 290	-6 366
Koszt wytworzenia sprzedanych produktów	61 255	61 501

28. POZOSTAŁE PRZYCHODY I KOSZTY OPERACYJNE**Inne przychody operacyjne**

28.1. Inne przychody operacyjne	w tysiącach złotych	
	2018	2017
a) rozwiązane rezerwy (z tytułu)	0	0
- rozwiązane odpisy aktualizujące	0	0
b) pozostałe, w tym:	136	106
- otrzymane odszkodowania	4	26
- różnice inwentaryzacyjne	68	0
- usługi dzierżawy	2	7
- zwrot podatków	0	0
- pozostałe	62	73
Inne przychody operacyjne, razem	136	106

Inne koszty operacyjne

28.2. Inne koszty operacyjne	w tysiącach złotych	
	2018	2017
a) utworzone rezerwy (z tytułu)	0	0
- na spór z POSNET	0	0
- odpis aktualizujący wartość należności	0	0
...	0	0
b) pozostałe, w tym:	144	319
- koszty odszkodowań	0	23
- różnice inwentaryzacyjne	0	25
- składki nieobowiązkowe	10	13
- koszty likwidacji składników majątku	102	194
- pozostałe	32	64
Inne koszty operacyjne, razem	144	319

29. PRZYCHODY I KOSZTY FINANSOWE**Przychody finansowe**

29.1. Przychody finansowe z tytułu odsetek	w tysiącach złotych	
	2018	2017
a) z tytułu udzielonych pożyczek	0	0
- od jednostek powiązanych, w tym:	0	0
- od jednostek zależnych	0	0
- od jednostek współzależnych	0	0
- od jednostek stowarzyszonych	0	0
- od znaczącego inwestora	0	0
- od jednostki dominującej	0	0
- od pozostałych jednostek	0	0
b) pozostałe odsetki	59	38
- od jednostek powiązanych, w tym:	0	0
- od jednostek zależnych	0	0
- od jednostek współzależnych	0	0
- od jednostek stowarzyszonych	0	0
- od znaczącego inwestora	0	0
- od jednostki dominującej	0	0
- od pozostałych jednostek	59	38
Przychody finansowe z tytułu odsetek, razem	59	38

29.2. Inne przychody finansowe	w tysiącach złotych	
	2018	2017
a) dodatnie różnice kursowe	461	0
- zrealizowane	168	0
- niezrealizowane	293	0
b) rozwiązane rezerwy (z tytułu)	0	0
- prowizje bankowe	0	0
c) pozostałe, w tym:	0	64
- przychody z operacji finansowych	0	7
- wycena terminowych transakcji walutowych	0	57
- pozostałe	0	0
Inne przychody finansowe, razem	461	64

Koszty finansowe

29.3. Koszty finansowe z tytułu odsetek	w tysiącach złotych	
	2018	2017
a) od kredytów i pożyczek	45	31
- dla jednostek powiązanych, w tym:	0	0
- dla jednostek zależnych	0	0
- dla jednostek współzależnych	0	0
- dla jednostek stowarzyszonych	0	0
- dla znaczącego inwestora	0	0
- dla jednostki dominującej	0	0
- dla innych jednostek	45	31
b) pozostałe odsetki	6	8
- dla jednostek powiązanych, w tym:	0	0
- dla jednostek zależnych	0	0
- dla jednostek współzależnych	0	0
- dla jednostek stowarzyszonych	0	0
- dla znaczącego inwestora	0	0
- dla jednostki dominującej	0	0
- dla innych jednostek	6	8
Koszty finansowe z tytułu odsetek, razem	51	39

29.4. Inne koszty finansowe	w tysiącach złotych	
	2018	2017
a) ujemne różnice kursowe, w tym:	0	757
- zrealizowane	0	424
- niezrealizowane	0	333
b) utworzone rezerwy (z tytułu)	0	0
...	0	0
c) pozostałe, w tym:	109	90
- koszty operacji finansowych	0	21
- prowizje bankowe	7	0
- darowizny pieniężne	15	13
- pozostałe	87	56
Inne koszty finansowe, razem	109	847

30. PODATEK DOCHODOWY

30.1. Podatek dochodowy bieżący	w tysiącach złotych	
	2018	2017
1. Zysk (strata) brutto	7 182	5 932
2. Różnice pomiędzy zyskiem (stratą) brutto a podstawą opodatkowania podatkiem dochodowym (wg tytułów)	7 174	3 501
- wycena transakcji zabezpieczających	0	-58
- wyceny bilansowe	-310	293
- rezerwy niepodatkowe	6 772	2 675
- koszty leasingu	-17	-117
- amortyzacja nie stanowiąca kosztów podatkowych	125	115
- koszty reprezentacji	353	325
- podatkowe rozliczenie płac	63	79
- wpłaty na PFRON	152	138
- pozostałe	36	51
3. Dochód zwolniony z tytułu prowadzenia działalności gospodarczej w SSE	8 520	4 855
4. Zwiększenia, zaniechania, zwolnienia, odliczenia i obniżki podatku	0	0
5. Podstawa opodatkowania podatkiem dochodowym	5 836	4 578
6. Podatek dochodowy według stawki 19 %	1 109	869
7. Podatek zapłacony	1 226	976
8. Kwota do zapłaty	-117	-107
9. Podatek dochodowy należny za okres rozrachunkowy	1 109	869

30.2. Podatek dochodowy odroczony, wykazany w rachunku zysków i strat:	w tysiącach złotych	
	2018	2017
- zmniejszenie (zwiększenie) z tytułu powstania i odwrócenia się różnic przejściowych	31	241
Podatek dochodowy odroczony, razem	31	241

30.3. Podatek odroczony i wpływ na wynik podatkowy	w tysiącach złotych		
	2018	Zmiana wartości 2018	2017
Rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	272	-11	283
Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	88	-48	138
Wpływ na wynik	0	38	0

Podmiot dominujący zgodnie z przyjętą polityką rachunkowości nie rozpoznaje aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego wynikających z przyszłych ulg podatkowych.

Sonel S.A. rozlicza ulgę strefową. Podmioty zależne nie mają dodatnich wyników podatkowych. Efektywna stopa podatkowa wyniosła w 2018 roku 12,9 %, podczas gdy w 2017 roku 20,2 %.

31. SPOSÓB OBLICZENIA ZYSKU (STRATY) NA JEDNĄ AKCJĘ ZWYKŁĄ ORAZ ROZWODNIONEGO ZYSKU (STRATY) NA JEDNĄ AKCJĘ ZWYKŁĄ

Zysk na jedną akcję zwykłą jest to kwota zysku netto ze sprawozdania z całkowitych dochodów za dany okres i podzielona przez średnioważoną liczbę akcji zwykłych z danego okresu. Średnioważona liczba akcji zwykłych jest obliczana, jako suma liczby akcji z końca każdego miesiąca danego okresu podzielona przez liczbę miesięcy w okresie.

Rozwodniony zysk na jedną akcję zwykłą jest to kwota zysku netto w sprawozdaniu z całkowitych dochodów za dany okres podzielona przez średnioważoną liczbę akcji z danego okresu powiększoną o średnioważoną potencjalną liczbę akcji, do wyemitowania których jednostka się zobowiązała.

Podmiot dominujący Sonel SA	2018	2017
Liczba akcji stosowana jako mianownik wzoru	W sztukach	
Średnia ważona liczba akcji zwykłych	14.000.000	14.000.000

32. WYPŁATA DYWIDENDY

W okresie objętym sprawozdaniem nastąpiła wypłata dywidendy dla akcjonariuszy Sonel S.A.

W dniu 16-07-2018 roku, wypłacono dywidendę za 2017 rok w łącznej kwocie 1.400.000 złotych.

Zgodnie z uchwałą w sprawie podziału zysku podjętą w dniu 14-05-2018 roku przez Zwyczajne Walne Zgromadzenie, akcjonariuszom Sonel S.A. wypłacona została dywidenda w wysokości 0,10 zł na jedną akcję. Liczba akcji objętych dywidendą wyniosła 14 000 000 sztuk. Dzień dywidendy był ustalony na 29-06-2018 roku.

Wszystkie akcje Spółki mają charakter akcji zwykłych.

W 2019 roku możliwa jest wypłata dywidendy za 2018 rok. Dywidenda, jaka zostanie zaproponowana przez Zarząd Sonel S.A., na Zgromadzeniu Akcjonariuszy, to przedział 50 groszy na jedną akcję, co stanowić będzie kwotę 7.000.000 złotych.

33. PRZEPIŁYWY PIENIĘŻNE

W celu ustalenia przepływów pieniężnych z działalności operacyjnej dokonano następujących korekt zysku (straty) przed opodatkowaniem:

33.1 Przepływy pieniężne korekty	w tys. zł	
	2018	2017
Amortyzacja i odpisy aktualizujące rzeczowe aktywa trwałe	3 909	2 280
Amortyzacja i odpisy aktualizujące wartości niematerialne	2 248	4 498
Zyski (straty) mniejszości	-74	-41
Zysk (strata) ze sprzedaży niefinansowych aktywów trwałych	-3	0
Zyski (straty) z tytułu różnic kursowych	-34	48
Koszty odsetek	141	27
Przychody z odsetek i dywidend	-10	-38
Inne korekty	-1 171	-71
Korekty razem	5 006	6 703
Zmiana stanu zapasów	1 812	-2 033
Zmiana stanu należności	-1 539	-2 387
Zmiana stanu zobowiązań	-1 192	1 193
Zmiana stanu rezerw i rozliczeń międzyokresowych	-35	-1 450
Zmiany w kapitale obrotowym	-954	-4 677

33.2 Środki pieniężne i ich ekwiwalenty wykazane w bilansie	w tys. zł	
	2018	2017
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty wykazane w bilansie	6 769	4 886
Korekty:	0	0
Różnice kursowe z wyceny bilansowej środków pieniężnych w walucie	0	0
Niezrealizowane odsetki od środków pieniężnych (-)	0	0
Inne	0	0
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty wykazane w CF	6 769	4 886

34. TRANSAKCJE Z PODMIOTAMI POWIĄZANYMI

W ramach Grupy Kapitałowej Sonel istnieje powiązanie organizacyjne i kapitałowe pomiędzy Sonel S.A. i Sonel Instruments India Private Limited, Foxytech Spółka z o.o. oraz Sonel Test and Measurement Inc.

Spółka nie jest powiązana kapitałowo ani organizacyjnie z innymi niż w/w podmioty.

Sonel S.A. posiada 90 % udziałów w podmiocie Sonel Instruments India Private Ltd z siedzibą w Indiach.

Sonel S.A. posiada 100 % udziałów w podmiocie Foxytech Spółka z o.o. z siedzibą w Świdnicy.

Sonel S.A. posiada 100 % udziałów w podmiocie Sonel Test and Measurement Inc., z siedzibą w Santa Clara w Stanach Zjednoczonych.

Wobec uznania tych powiązań za istotne, Emitent podaje następujące dane:

W okresie od 01-01-2018 roku do dnia 31-12-2018 roku zakupy Sonel S.A. od podmiotów powiązanych wyniosły odpowiednio:

Podmiot powiązany	Zakupy netto w złotych	Przedmiot zakupu	Kwota w walucie	Waluta
Foxytech Spółka z o.o.	87 241,54	Zakup materiałów i refakturowanie kosztów opracowania produktu		PLN
Sonel Instruments India Private Ltd.	213 570,00	Usługa wsparcia sprzedaży	50 000	EURO

W okresie od 01-01-2018 roku do dnia 31-12-2018 roku sprzedaż Sonel S.A. do podmiotów powiązanych wyniosła odpowiednio:

Podmiot powiązany	Sprzedaż netto w złotych	Przedmiot sprzedaży	Kwota w walucie	waluta
Foxytech Spółka z o.o.	52 200,00	Koszty obsługi księgowej i wynajem powierzchni biurowej oraz sprzedaż wyrobów		PLN
Sonel Instruments India Private Ltd.	1 425 212,98	Sprzedaż produktów materiałów i usług	335 188,90	EURO
Sonel Test and Measurement, Inc.	831 725,26	Sprzedaż produktów i usług	226 254,98	USD

Dodatkowo w 2018 roku i w kolejnych okresach Sonel S.A. udzielił następujących pożyczek podmiotowi powiązanemu Sonel Test and Measurement Inc., z siedzibą w Stanach Zjednoczonych:

l.p.	data umowy	kwota w USD	data przelewu	data spłaty	oprocentowanie
1.	2018-01-29	75 000,00	2018-01-29	2019-12-31	5%
2.	2018-03-02	100 000,00	2018-03-02	2019-12-31	5%
3.	2018-03-29	50 000,00	2018-03-29	2019-12-31	5%
4.	2018-04-27	50 000,00	2018-04-27	2019-12-31	5%
5.	2018-05-17	25 000,00	2018-05-17	2019-12-31	5%
6.	2018-05-25	125 000,00	2018-05-25	2019-12-31	5%
7.	2018-06-27	20 000,00	2018-06-27	2019-12-31	5%
8.	2018-07-27	60 000,00	2018-07-27	2019-12-31	5%
9.	2018-10-29	20 000,00	2018-10-29	2019-12-31	5%
10.	2018-11-22	60 000,00	2018-12-22	2019-12-31	5%
11.	2018-12-10	40 000,00	2018-12-10	2019-12-31	5%
12.	2018-12-20	100 000,00	2018-12-20	2019-12-31	5%
	RAZEM	725 000,00			

W dniu 27-12-2018 z tytułu pożyczek, o których mowa powyżej, Sonel S.A. otrzymał należne odsetki w kwocie 52 510,27 USD (190 008,41 złotych)

Po dniu, na który sporządzono sprawozdanie udzielono jeszcze dwóch pożyczek:

l.p.	data umowy	kwota w USD	data przelewu	termin spłaty	oprocentowanie
1.	2019-01-25	30 000,00	2019-01-25	2019-12-31	5%
2.	2019-02-08	70 000,00	2019-02-08	2019-12-31	5%
	RAZEM	100 000,00			

W dniu 19-03-2019 roku Emitent przekazał spółce amerykańskiej kolejne środki – 50 000 dolarów a w dniu 01-04-2019 150 000 dolarów, w celu spłaty bieżących zobowiązań.

W 2018 roku Sonel S.A. z siedzibą w Świdnicy podpisał i zrealizował następujące umowy pożyczki z Podmiotem zależnym Foxytech Spółka z o.o. ze Świdnicy.

lp.	data umowy	kwota w złotych	data przelewu	data spłaty	oprocentowanie
1.	2018-04-24	600 000,00	2018-05-10	2020-04-30	3,28%
2.	2018-09-02	200 000,00	2018-09-03	2018-12-31	3,28%
3.	2018-11-16	500 000,00	2018-11-16	2019-12-31	3,28%
	RAZEM	1 300 000,00			

W dniu 07-01-2019 z tytułu pożyczek, o których mowa powyżej, Sonel S.A. otrzymała należne odsetki w kwocie 16 948,16 złotych.

Sonel S.A. nie zawierał transakcji z podmiotami powiązanymi innych niż typowe i rutynowe, zawierane na warunkach rynkowych.

Sonel S.A. nie zawierał transakcji z osobami powiązanymi.

Sonel Instruments India Private Ltd niedawno rozpoczął aktywność i polityka firmy dąży do zaistnienia na rynku indyjskim, wobec czego poziom marż stosowanych w relacjach z tym podmiotem zmierza do utrzymania konkurencyjnych cen wyrobów Emitenta na rynku indyjskim.

Nie występują żadne szczególne i istotne zmiany w zakresie współpracy z podmiotami powiązanymi.

Szczególne transakcje z personelem kierowniczym nie wystąpiły.

Transakcje z jednostkami stowarzyszonymi, niekonsolidowanymi jednostkami zależnymi oraz pozostałymi podmiotami powiązanymi nie występują.

35. AKTYWA ORAZ ZOBOWIĄZANIA WARUNKOWE

Podmiot zależny Foxytech, w dniu 12-08-2016 uzyskał wsparcie mBanku, podpisując umowę o linię wieloproduktową. Podobny zakres produktów został ograniczony do łącznej kwoty 2 milionów złotych. Umowa jest zabezpieczona w oparciu o weksel własny in blanco awalowany przez Sonel S.A., zaopatrzony w deklarację wekslową Foxytech Spółka z o.o. z dnia 12-08-2016.

W dniu 11-08-2017 Foxytech Sp. z o.o. ponownie podpisał aneks do w/w umowy o linię wieloproduktową. Podobny zakres produktów został ograniczony do łącznej kwoty 1,5 miliona złotych.

Umowa jest przedłużona do dnia 11-02-2018. Aneksem z dnia 07-02-2018 przedłużono okres obowiązywania w/w umowy do dnia 11-05-2018, ograniczając limit zadłużenia do kwoty 1.100.000 złotych do dnia 13-02-2018 roku. Kolejnym aneksem z 10-05-2018 ograniczono limit zadłużenia do kwoty 700 000 w terminie do 11-12-2018 oraz do kwoty 350 tysięcy złotych w terminie do 10-05-2019.

Stan zadłużenia na 31-12-2018 to kwota 46 tysięcy złotych.

W 2019 roku uzyskano limit skarbowy służący możliwości zabezpieczania kursów walutowych. Kwota limitu to 1100 tysięcy złotych.

W 2017 roku dokonano poręczenia kredytu, który został udzielony podmiotowi zależnemu Sonel T&M Inc., z siedzibą w USA. Poręczeniu podlega kwota 150 tysięcy dolarów na rzecz Bank of the West, za pośrednictwem Banku BGŻ BNP Paribas Spółka Akcyjna z siedzibą w Warszawie, w terminie do dnia 10-04-2021 roku.

36. RYZYKO DOTYCZĄCE INSTRUMENTÓW FINANSOWYCH

Ryzyka, na które narażona jest Grupa Kapitałowa Sonel to:

- ryzyko rynkowe obejmujące ryzyko walutowe oraz ryzyko stopy procentowej,
- ryzyko kredytowe,
- ryzyko płynności.

W procesie zarządzania ryzykiem najważniejszą wagę mają następujące cele:

- zabezpieczenie krótkoterminowych oraz średnioterminowych przepływów pieniężnych,
- wykonanie zakładanych prognoz finansowych poprzez spełnienie założeń budżetowych,
- osiągnięcie stopy zwrotu z długoterminowych inwestycji wraz z pozyskaniem optymalnych źródeł finansowania działań inwestycyjnych.

Ryzyko rynkowe. Ryzyko rynkowe jest wypadkową utrzymania ilości sprzedawanych wyrobów przy jednoczesnym zachowaniu marż na niezmiennym istotnie poziomie. Istnieje ryzyko wyparcia produktów krajowych przez nowe zaawansowane konstrukcje z krajów azjatyckich lub przez małe podmioty oferujące pojedyncze specjalistyczne przyrządy pomiarowe w atrakcyjnych cenach. W ocenie Emitenta na rynku krajowym najlepszym sposobem walki z tego typu konkurencją jest stała dbałość o wartość marki i najwyższej klasy jakość wyrobów. W zakresie sprzedaży eksportowej nie bez znaczenia pozostają kursy walut. Znaczące umocnienie się złotego utrudnia konkurowanie cenowe na rynkach zagranicznych. Ryzyko utraty rynków zagranicznych jest uznawane za niewielkie z uwagi na znaczące wzrosty na tych rynkach.

Ryzyko walutowe. Dotyka zakupów i sprzedaży. Z uwagi na brak wyraźnej ekspozycji walutowej między złotym a euro, oraz złotym a dolarem ryzyko to ma charakter znikomy. Szacuje się, że w 2019 roku pojawi się ekspozycja na ryzyko kursu kupna waluty euro w podmiocie zależnym Foxytech oraz ryzyko w zakresie kursu sprzedaży dolara w podmiocie Sonel S.A. Wobec tego podmioty te będą dokonywać zabezpieczeń walutowych bazując na prostych instrumentach typu forward lub opcja walutowa o ile wystąpi istotny poziom ekspozycji na ryzyko..

Ryzyko stóp procentowych. Aktualnie ryzyko to występuje w podmiocie zależnym Foxytech. Poziom zaangażowania kredytowego w banku to maksymalnie 350.000 złotych. Dodatkowo podmiot ten zadłużony jest w Sonel S.A. na kwotę 1.300 tysięcy złotych. Od 2017 roku ryzyko to dotyczy drugiej firmy podmiotu zależnego Sonel T&M Inc. Poziom ryzyka na koniec 2018 roku, to kwota wynikająca z pożyczek pomiędzy Emitentem a podmiotem amerykańskim (1 415 tys. dolarów), oraz kwota 150 000 dolarów udzielonego kredytu bankowego.

Ryzyko kredytowe. Ryzyko kredytowe rozumiane jest, jako możliwość niewywiązania się ze zobowiązań przez dłużników Grupy. Jest to normalne ryzyko prowadzenia działalności. Emitent i podmioty z grupy minimalizują je poprzez monitoring należności oraz ubezpieczenie w KUKE SA. Spółki zależne stosują przedpłaty lub realizują transakcję tylko z odbiorcami, którzy w ich ocenie, są wiarygodnymi partnerami.

Ryzyko płynności. Grupa łącznie posiada znaczący poziom środków finansowych. Zagrożeniem dla płynności może okazać się konieczność wypłaty dywidendy przez Sonel S.A., przy jednoczesnym braku bieżących wpływów. W skrajnym przypadku Emitent będzie musiał uruchomić finansowanie dostępnymi liniami kredytowymi o charakterze średnioterminowym.

Utrata płynności dotyka każdy podmiot zależny z grupy. Firmy te są wspierane kredytami bankowymi pożyczkami wewnątrzgrupowymi lub zobowiązaniami wobec Emitenta (jak w przypadku podmiotu indyjskiego). Podmiotu zależne nie generują jak dotąd dodatnich przepływów finansowych. Wobec kolejnych strat ryzyko to ulega systematycznemu zwiększeniu.

37. ZARZĄDZANIE KAPITAŁEM

Obraz grupy kapitałowej zdeterminowany jest przez Podmiot Dominujący, który prowadzi bezpieczną działalność opartą głównie na kapitale własnym. W niedużej mierze wspiera się kapitałem obcym w postaci zobowiązań handlowych.

Jednostka Dominująca w bardzo szybkim stopniu odzyskuje stan środków finansowych, zapewniających bezpieczeństwo funkcjonowania. W razie konieczności wsparcia działalności kredytami korzysta z produktów elastycznych krótko i średnioterminowych. Sonel S.A. regularnie wypłaca dywidendę, na ogół na poziomie znacznej części wyniku finansowego.

Podmiot indyjski wspiera swoją płynność finansową podpierając się zobowiązaniami wobec jednostki dominującej. Nie korzysta ze wsparcia bankowego.

Foxytech korzysta z pożyczek od Emitenta oraz kredytu w rachunku bieżącym. To podmiot zadłużony. Spółka wykorzystwała cały kapitał zakładowy.

Podmiot amerykański finansuje się kredytem oraz pożyczkami od Podmiotu Dominującego. Pożyczki wykorzystuje do realizacji zakupów aktywów podmiotu, od którego była przejmowana działalność oraz na finansowanie bieżącej działalności.

38. ZDARZENIA PO DNIU BILANSOWYM

Po dniu bilansowym nie nastąpiły szczególne zdarzenia mogące w sposób szczególny wpłynąć na w przyszłe wyniki Grupy.

39. POZOSTAŁE INFORMACJE

W 2018 obraz Grupy Kapitałowej nadal zależy od wyników Sonel S.A.

Grupa Sonel	sprzedaż w 2017 roku	Udział w sprzedaży grupy	sprzedaż w 2018 roku	Udział w sprzedaży grupy
	[w tys. złotych]	[w procentach]	[w tys. złotych]	[w procentach]
Sonel SA	83 919,1	96,2%	85 465,7	93,2%
Foxytech	147,0	0,2%	299,3	0,3%
Sonel Indie	1 566,3	1,8%	2 391,0	2,6%
Sonel T&M	1 580,1	1,8%	3 514,7	3,8%
RAZEM	87 212,5	100,0%	91 670,7	100,0%

W 2018 roku sprzedaż grupy sięgnęła poziomu 105,1 % sprzedaży za rok 2017. 93,2 % tej sprzedaży odnotował podmiot dominujący. W 2018 roku do wzrostu sprzedaży przyczyniły się: 1,8 % wzrostu sprzedaży emitenta kwota 1.546 tysięcy złotych, 3,514,7 tysięcy złotych zrealizowane w USA oraz 2 391 tysięcy sprzedaży podmiotu indyjskiego.

Foxytech wypracował sprzedaż w kwocie 299,3 tysięcy złotych.

Zyski grupy powstały w 2018 roku wyłącznie w podmiocie Sonel S.A.

Na poziomie zysku netto straty spółek zależnych miały już istotny wpływ na poziom wyniku całej grupy.

Sonel T&M osiągnął stratę w kwocie 3 040 tysięcy złotych.

Foxytech osiągnął stratę w kwocie 91,1 tysięcy złotych.

Sonel India osiągnął stratę w kwocie 723,5 tysięcy złotych.

Podobnie jak w zakresie przychodów tak każda inna pozycja rachunku wyników i bilansu zdominowana jest przez kategorie występujące w jednostce dominującej.

Kapitał własny pochodzi wyłącznie od podmiotu dominującego.

Podobnie jak majątek trwały. Tylko w zakresie majątku obrotowego udział pozostałych podmiotów grupy przekracza 7 %. Są to aktywa pozyskiwane przez spółkę amerykańską i w mniejszym stopniu indyjską.

W 2017 r. firma Sonel S.A. złożyła 5 wniosków o dofinansowanie, które zostały pozytywnie rozpatrzone. Jeden dotyczy zakupu środków trwałych (projekt inwestycyjny) pt. „Rozbudowa działu B+R w firmie Sonel źródłem innowacyjnych Mierników” realizowany z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Dolnośląskiego, działanie 1.2 Innowacyjne przedsiębiorstwa, drugi dotyczy wdrożenia strategii eksportowej (projekt internacjonalizacji przedsiębiorstw) realizowany z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Dolnośląskiego, z Działania 1.4. „Internacjonalizacja przedsiębiorstw”, tytuł projektu „Rozwój eksportu, jako kluczowy element wdrażania długoterminowej strategii rozwoju Sonel S. A.”, w ramach którego beneficjent wystawi się na targach, które pomogą tę strategię zrealizować. Pozostałe 3 projekty polegają na przeprowadzeniu kompleksowych badań przemysłowo-rozwojowych (projekty B+R). Pierwszy jest to projekt realizowany z Narodowym Centrum Badań i Rozwoju z Działania 1.1 Programu Operacyjnego Inteligentny Rozwój, tytuł projektu „Smart Q-Analyser - innowacyjne narzędzia do poprawy bezpieczeństwa i efektywności ISE wspomagane dedykowanymi rozwiązaniami teleinformatycznymi”. Kolejny jest realizowany z NCBiR z Działania 1.1 - Projekty B+R przedsiębiorstw, tytuł projektu „System pomiaru napięć rażeniowych z obrazowaniem bezpieczeństwa instalacji uziemiających i funkcją inteligentnej predykcji”, natomiast trzeci realizowany z Działania 1.2 Innowacyjne przedsiębiorstwa, tytuł projektu „Prace B+R nad opracowaniem innowacyjnych narzędzi do lokalizowania i przewidywania uszkodzeń w sieciach energetycznych”.

W 2018 r. firma podpisała umowę na realizację projektu z Programu Operacyjnego Inteligentny Rozwój, Działanie 1.1. Projekty B+R przedsiębiorstw pt. „Badania i rozwój systemów pomiaru bezpieczeństwa i jakości procesu ładowania pojazdów elektrycznych”.

Kwoty dotacji w momencie otrzymania zostają uznane za przychody przyszłych okresów. Ich aktywowanie jest proporcjonalne do rozliczenia kosztów amortyzacji aktywów trwałych związanych z opracowaniem produktów.

W 2018 roku odnotowano w Sonel S.A. wpływ środków pomocowych z Unii Europejskiej w łącznej kwocie 557,4 tysiąca złotych. Podmiot dominujący jednak rozlicza międzyokresowo wpływy otrzymane latach ubiegłych w ramach powyższych programów. Kwoty dotacji w momencie otrzymania zostają uznane za przychody przyszłych okresów. Ich aktywowanie jest proporcjonalne do rozliczenia kosztów amortyzacji aktywów trwałych związanych z opracowaniem produktów.

Kwota przychodu rozliczonego w 2018 roku to kwota 768,2 tysiąca złotych. Dotacje realizowane są wyłącznie w podmiocie dominującym.

W okresie sprawozdawczym nie wystąpiły procesy łączenia jednostek, przejęcia lub sprzedaży jednostek zależnych i inwestycji długoterminowych, restrukturyzacji i zaniechania działalności.

W połowie roku 2018 Foxytech wznowił działalność związaną ze sprzedażą liczników energii elektrycznej. Przystąpił do przetargu na dostawy statycznych, bezpośrednich liczników energii dla Tauron Dystrybucja S.A. Pod koniec roku został wyłoniony, jako zwycięzca dwóch zadań dotyczących dostaw komunalnych liczników jednofazowych - ponad 300 tys. sztuk. Przez rok 2019 spółka ta będzie wykonywać cykliczne dostawy w kooperacji z przetargowym konsorcjantem, chińską firmą Ningbo Sanxing Smart Electric Co. Ltd..

- Informacje o istotnych transakcjach nabycia i sprzedaży rzeczowych aktywów trwałych przedstawiają się następująco:

Nakłady na majątek trwały w 2018 roku	Razem	struktura
	w tys. złotych	
1. budynki i lokale	2,0	0,02%
4. maszyny urządzenia i aparaty ogólnego zastosowania, komputery	917,0	8,76%
6. urządzenia techniczne	61,7	0,59%
7. środki transportu	70,3	0,67%
8. narzędzia przyrządy wyposażenie	229,8	2,19%
Oprogramowanie i inne wartości niematerialne	1 146,0	10,94%
R & D Prace badawczo rozwojowe	7 625,0	72,82%
Wydatki kosztowe wartościowe - remonty i naprawy główne	118,0	1,13%
Wydatki o wartości pozwalającej na zaliczenie w koszty, małowartościowe środki trwałe	302,0	2,88%
Suma końcowa	10 471,7	100,00%

W 2018 roku około 72,8 % wydatków dotyczyło nakładów na tworzenie nowych konstrukcji. W 2017 roku udział ten wynosił 66%.

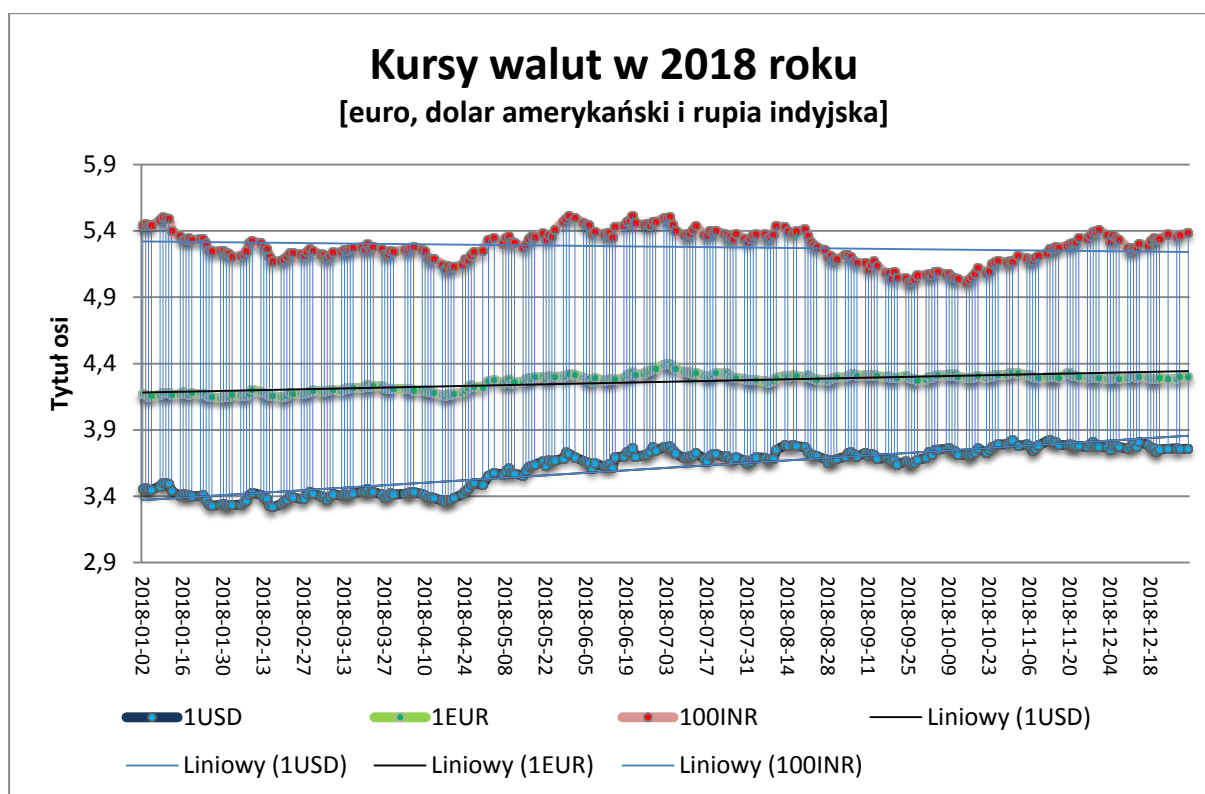
Na koniec 2018 roku nie wystąpiły istotne zobowiązania z tytułu nabycia majątku trwałego.

Sonel S.A. prowadzi windykację sądową o kilka nieznacznych kwot należności.

Podmiot zależny Foxytech jest powodem w sprawie o zapłatę należności z tytułu dostawy liczników do odbiorcy zagranicznego. Wartość przedmiotu sporu to kwota 552 tysięcy złotych. Dla tego podmiotu to bardzo istotna należność.

Zmienność kursu walutowego pokazują poniższe zestawienia:

Kursy średnie NBP 2018	1 USD	1 EUR	100 INR
Średni kurs	3,6117	4,2644	5,2761
Minimalny kurs	3,3173	4,1423	5,0116
Maksymalny kurs	3,8268	4,3978	5,5108

W 2018 roku zmienność wartości walut obcych w niewielkim stopniu wpływała na wyniki sprzedaży w Sonel S.A. Spółka realizowała zarówno dodatnie jak i ujemne różnice kursowe. Nie występowała ekspozycja na ryzyko walutowe z uwagi zrównoważenie zakupów i sprzedaży w walucie euro oraz zrównoważenie wpływów i zakupów oraz wydatków na wsparcie podmiotu amerykańskiego w walucie amerykańskiej.

Podmiot indyjski realizował straty na rynku walutowym wynikające z normalnych rozliczeń. W 2018 w celu optymalizacji kosztów obsługi zmienił bank rozliczający.

W Stanach Zjednoczonych kursy walutowe nie miały wpływu na działalność.

Foxytech nabywał towary na rynku chińskim. Osłabienie się dolara wpływa pozytywnie na ten podmiot, ale skala zakupów realizowanych przez tę spółkę była mało znacząco w konsekwencji poziom różnic kursowych nie waży na wyniku tego podmiotu.

- Informacje o niespłaceniu kredytu lub pożyczki lub naruszeniu istotnych postanowień umowy kredytu lub pożyczki, w odniesieniu, do których nie podjęto żadnych działań naprawczych do końca okresu sprawozdawczego

W 2018 roku nie miały miejsca przypadki niespłacenia kredytu lub pożyczki lub naruszenia istotnych postanowień umowy kredytu lub pożyczki.

- W przypadku instrumentów finansowych wycenianych w wartości godziwej – informacje o zmianie sposobu (metody) jej ustalenia.

Nie wystąpiły takie przypadki.

Informacje dotyczące zmiany w klasyfikacji aktywów finansowych w wyniku zmiany celu lub wykorzystania tych aktywów.

Nie nastąpiły zmiany w klasyfikacji aktywów finansowych Grupy.

- Informacje dotyczącą emisji, wykupu i spłaty nieudziałowych i kapitałowych papierów wartościowych.

W 2018 nie miały miejsca emisja, wykup lub spłata nieudziałowych i kapitałowych papierów wartościowych.

- Informacje dotyczące wypłaconej (lub zadeklarowanej) dywidendy, łącznie i w przeliczeniu na jedną akcję, z podziałem na akcje zwykłe i uprzywilejowane.

Grupa Kapitałowa nie jest stroną w sporach, których przedmiotem jest istotna wartość roszczenia.

40. WYBRANE DANE FINANSOWE PRZELICZONE NA EURO

WYBRANE DANE FINANSOWE	Dane w tysiącach złotych		Dane w tysiącach euro	
	2018	2017	2018	2017
WYBRANE SKONSOLIDOWANE DANE FINANSOWE				
Dane za okres:				
Przychody netto ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów	91 671	87 212	21 484	20 546
Zysk (strata) z działalności operacyjnej	8 446	6 276	1 979	1 479
Zysk (strata) brutto	8 806	5 492	2 064	1 294
Zysk (strata) netto	7 670	4 382	1 797	1 032
Zysk (strata) netto przypadający akcjonariuszom Jednostki Dominującej	7 742	4 423	1 814	1 042
Przepływy pieniężne netto z działalności operacyjnej	11 794	6 449	2 764	1 519
Przepływy pieniężne netto z działalności inwestycyjnej	-8 629	-8 336	-2 022	-1 964
Przepływy pieniężne netto z działalności finansowej	-1 317	-2 173	-309	-512
Przepływy pieniężne netto, razem	1 848	-4 060	433	-957
Dane na ostatni dzień okresu:				
Aktywa, razem	95 401	91 637	22 186	21 971
Zobowiązania i rezerwy na zobowiązania	14 648	17 025	3 406	4 082
Zobowiązania długoterminowe	0	1 044	0	250
Zobowiązania krótkoterminowe	10 210	11 737	2 374	2 814
Kapitał własny	80 753	74 612	18 780	17 889
Kapitał zakładowy	1 400	1 400	326	336
Liczba akcji (w szt.)	14 000 000	14 000 000	14 000 000	14 000 000
Zysk (strata) na jedną akcję zwykłą (w złotych/ EUR)	0,55	0,31	0,13	0,07
Rozwodniony zysk (strata) na jedną akcję zwykłą (w złotych/ w euro)	0,55	0,31	0,13	0,07
Wartość księgową na jedną akcję (w złotych/ w euro)	5,77	5,33	1,34	1,28
Rozwodniona wartość księgową na jedną akcję (w złotych/ w euro)	5,77	5,33	1,34	1,28
Zadeklarowana lub wypłacona dywidenda na jedną akcję (w złotych/ w euro)	0,10	0,25	0,02	0,06

41. STRUKTURA WŁAŚCICIELSKA KAPITAŁU PODSTAWOWEGO

Na dzień przekazania raportu struktura akcjonariatu przedstawia się następująco:

Osoby z udziałem przekraczającym 5 %	Ilość akcji [sztuki]	Udział w kapitale [%]	% głosów WZA	Wartość nominalna posiadanych akcji [PLN]
Wieczorkowski Krzysztof	3 150 734	22,5%	22,5%	315 073,40
Folta Krzysztof	2 950 000	21,1%	21,1%	295 000,00
OFE Aviva BZ WBK*	1 399 601	10,0%	10,0%	139 960,10
Nowakowski Mirosław	1 153 000	8,2%	8,2%	115 300,00
Walulik Jan	968 001	6,9%	6,9%	96 800,10
Sołkiewicz Tadeusz	996 400	7,1%	7,1%	99 640,00
Pozostali	3 382 264	24,2%	24,2%	338 226,40
Razem	14 000 000	100,0%	100,0%	1 400 000,00

* na podstawie danych z KDPW

Na dzień przekazania raportu struktura udziałów Foxytech Sp. z o.o. przedstawia się następująco:

Osoby z udziałem przekraczającym 5 %	Ilość udziałów	Udział w kapitale	% głosów WZA	Wartość nominalna posiadanych akcji w złotych
Sonel S.A.	50 000,00	100,00%	100,00%	2 500 000,00

Na dzień przekazania raportu Sonel posiada wszystkie akcje Sonel T&M Inc.

Na dzień przekazania raportu struktura udziałów Sonel Instruments India Private Limited. przedstawia się następująco:

Osoby z udziałem przekraczającym 5 %	Ilość akcji	Udział w kapitale	% głosów WZA	Wartość nominalna w rupiach indyjskich
Sonel S.A.	9 000,00	90,00%	90,00%	6 300 000,00
Shyam Ravindran	1 000,00	10,00%	10,00%	700 000,00
RAZEM	10 000,00	100,00%	100,00%	7 000 000,00

42. WYNAGRODZENIA ORGANÓW STANOWIĄCYCH SPÓŁEK W GRUPIE KAPITAŁOWEJ SONEL

Płace Organów nadzoru w Grupie Kapitałowej Sonel przedstawiały się następująco:

Zarząd Sonel Spółka Akcyjna:

Zarząd (dane w tysiącach złotych)	2017 rok	2018 rok
Wieczorkowski Krzysztof	634	487
płaca zasadnicza	154	162
premia zarządu	235	77
premia inna		3
wynagrodzenie chorobowe		1
pakiet motywacyjny	6	2
Świadczenia rzeczowe	9	5
wynagrodzenie z tytułu powołania	230	237
Walulik Jan	574	446
płaca zasadnicza	130	139
premia zarządu	229	71
premia inna	11	19
pakiet motywacyjny	6	3
Świadczenia rzeczowe	5	5
wynagrodzenie z tytułu powołania	194	209
Kwiatkowski Wojciech	417	334
płaca zasadnicza	110	117
premia zarządu	190	55
pakiet motywacyjny	6	2
Świadczenia rzeczowe	5	5
wynagrodzenie z tytułu powołania	106	155
RAZEM	1 625	1267

Rada Nadzorcza Sonel Spółka Akcyjna

Rada Nadzorcza (dane w tysiącach złotych)	2017 rok	2018 rok
Diakun Andrzej	25	30
Nowakowski Mirosław	15	18
Posadzy Maciej	15	18
Zajęc Stanisław	15	18
Siniarski Jan	15	18
RAZEM	85	102

Rada Dyrektorów Sonel Instruments India Private Limited.

Rada Dyrektorów (dane w tysiącach euro)	2017 rok	2017 rok
Shyam Ravindran	24	28
Wieczorkowski Krzysztof	-	-
Walulik Jan	-	-

Zarząd Foxytech Spółka z o.o.

Zarząd (dane w tysiącach złotych)	2017 rok	2018 rok
Andrzej Pesiak	48	0
Andrzej Grymek	78	0

Zarząd Sonel Test & Measurement Inc.

Zarząd (dane w tysiącach złotych)	2017 rok	2018 rok
Wojciech Kwiatkowski	0	0
Piotr Pawlik	0	0

43. WYNAGRODZENIE PODMIOTU UPRAWNIONEGO DO BADANIA SPRAWOZDAŃ FINANSOWYCH

Umowę o badanie i ocenę sprawozdania finansowego za 2017 rok zawarto w dniu 10-05-2017 z firmą audytorską INSTYTUT STUDIÓW PODATKOWYCH MODZELEWSKI I WSPÓLNICY – AUDYT SP. Z O.O. z siedzibą w Warszawie (04-367), ul. Kaleńska 8, NIP: 113-23-06-021, zarejestrowaną w Sądzie Rejonowym dla m.st. Warszawy, XIII Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego pod nr KRS 0000010785, kapitał zakładowy 400.000,00 zł, wpisaną na listę podmiotów uprawnionych do badania sprawozdań finansowych prowadzoną przez Krajową Izbę Biegłych Rewidentów pod nr 2558.

Przedmiotem umowy jest:

1. Badanie jednostkowego sprawozdania finansowego Sonel S.A. sporządzonego zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Rachunkowości/Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej oraz zgodnie z Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 19 lutego 2009 r. w sprawie informacji bieżących i okresowych przekazywanych przez emitenta papierów wartościowych, za rok obrotowy obejmujący okres: od dnia 1 stycznia do dnia 31 grudnia 2017 r.,
2. Przegląd śródroczny jednostkowego sprawozdania finansowego Sonel S.A. sporządzonego zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Rachunkowości/Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej oraz zgodnie z Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 19 lutego 2009 r. w sprawie informacji bieżących i okresowych przekazywanych przez emitenta papierów wartościowych, za okres: od dnia 1 stycznia do dnia 30 czerwca 2017 r.,
3. Badanie skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy Kapitałowej Sonel sporządzonego zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Rachunkowości/Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej oraz zgodnie z Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 19 lutego 2009 r. w sprawie informacji bieżących i okresowych przekazywanych przez emitenta papierów wartościowych, za rok obrotowy obejmujący okres: od dnia 1 stycznia do dnia 31 grudnia 2017 r.,
4. Przegląd śródroczny skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy Kapitałowej Sonel sporządzonego zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Rachunkowości/Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej oraz zgodnie z Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 19 lutego 2009 r. w sprawie informacji bieżących i okresowych przekazywanych przez emitenta papierów wartościowych, od dnia 1 stycznia do dnia 30 czerwca 2017 r.,

Z tytułu wykonania prac objętych umową audytor miał pierwotnie otrzymać łączne następujące wynagrodzenie:

Za prace opisane w punkcie 1 kwota wynagrodzenia to: 12.000 złotych

Za prace opisane w punkcie 2 kwota wynagrodzenia to: 9.000 złotych

Za prace opisane w punkcie 3 kwota wynagrodzenia to: 4.000 złotych

Za prace opisane w punkcie 4 kwota wynagrodzenia to: 2.000 złotych. Łącznie 27 000 złotych.

Po zmianie aneksem nr 1 z dnia 12-03-2018:

Za prace opisane w punkcie 1 kwota wynagrodzenia to: 14.000 złotych

Za prace opisane w punkcie 2 kwota wynagrodzenia to: 10.000 złotych

Za prace opisane w punkcie 3 kwota wynagrodzenia to: 5.000 złotych

Za prace opisane w punkcie 4 kwota wynagrodzenia to: 3.000 złotych. Łącznie 32 000 złotych.

Po zmianie aneksem nr 2 z dnia 24-04-2018:

Za prace opisane w punkcie 1 kwota wynagrodzenia to: 19.000 złotych

Za prace opisane w punkcie 2 kwota wynagrodzenia to: 10.000 złotych

Za prace opisane w punkcie 3 kwota wynagrodzenia to: 5.000 złotych

Za prace opisane w punkcie 4 kwota wynagrodzenia to: 3.000 złotych. Łącznie 37 000 złotych.

Umowę o badanie i ocenę sprawozdania finansowego za 2018 rok zawarto w dniu 03-08-2018 z firmą audytorską „Morison Finansista Audit” Spółka z o.o., 61-005 Poznań, ul. Główna 6, wpisana do Krajowego Rejestru Sądowego pod nr 0000101208, Sąd Rejonowy w Poznaniu, Poznań Nowe Miasto i Wilda VIII Wydział Gospodarczy, posiadająca kapitał zakładowy w wysokości 468 000,00 PLN, NIP 778-01-48-896, REGON 630 540 941, wpisaną na listę podmiotów uprawnionych do badania sprawozdań finansowych prowadzoną przez Krajową Radę Biegłych Rewidentów pod nr 255.

Przedmiotem umowy jest:

Przeprowadzenia przeglądu półrocznych jednostkowych i skonsolidowanych sprawozdań finansowych ZAMAWIAJĄCEGO, sporządzonych odpowiednio na dzień 30 czerwca 2018 r.

Przeprowadzenia badania jednostkowych i skonsolidowanych sprawozdań finansowych ZAMAWIAJĄCEGO sporządzonych odpowiednio na dzień 31 grudnia 2018 r.

Z tytułu realizacji usług, o których mowa w § 2, ZAMAWIAJĄCY zobowiązuje się do wypłacenia WYKONAWCY wynagrodzenia w kwocie łącznej netto 38.000,00 zł, powiększonej o należny podatek od towarów i usług wg obowiązującej stawki VAT, i kwoty te wyniosą odpowiednio:

przegląd półrocznego jednostkowego SF 10 000,00 złotych

przegląd skonsolidowanego półrocznego SF 5 000,00 złotych

badanie rocznego jednostkowego SF 16 000,00 złotych

badanie skonsolidowanego SF 7 000,00 złotych

Umowa została zawarta w tym zakresie za kolejne okresy sprawozdawcze obejmujące lata od 2018 do 2022 roku.

44. ZATRUDNIENIE

Informacje o przeciętnym zatrudnieniu w grupie kapitałowej, z podziałem na grupy zawodowe.

Średnie zatrudnienie, w przeliczeniu na etaty (RJR) w Grupie Kapitałowej w roku 2018 wyniosło 292,57.

Sonel Spółka Akcyjna zatrudniała na dzień 31-12-2018 roku 287 osób, Sonel Instruments India Private Limited - 11 osób, Sonel Test & Measurement Inc. USA – 3 osób i Foxytech Sp. z o.o. 0 osób.

Struktura zatrudnienia (bez osób przebywających na urloпах wychowawczych), w poszczególnych grupach pracowniczych w latach 2017 i 2018 przedstawiała się następująco:

Grupy pracownicze	Na dzień	
	31.12.2017	31.12.2018
Monterzy (produkcja – montaż elektroniczny, operatorzy maszyn)	79	106
Pracownicy techniczni	67	44
Handel i obsługa klienta	41	42
Administracja	15	14
Konstruktorzy i programiści	40	36
Zarząd + dyrektorzy + kierownicy	29	27
Logistyka (w tym zaopatrzenie, magazyn, planowanie produkcji)	26	27
Utrzymanie ruchu (w tym i informatycy)	5	5
RAZEM	302	301

Podział zatrudnionych pod względem grup zawodowych.

Informacje o przeciętnym zatrudnieniu z podziałem na grupy zawodowe	Dane w osobach	
	31.12.2017	31.12.2018
a) Pracownicy na stanowiskach robotniczych	87	96
b) Pracownicy na stanowiskach nierobotniczych	215	205
Zatrudnienie ogółem	302	301

Informacja o fluktuacji kadr	Dane w osobach	
	2017	2018
Liczba pracowników przyjętych	61	41
Liczba pracowników zwolnionych (-)	29	39
Razem	32	2

45. ZATWIERDZENIE

Sprawozdanie finansowe sporządzone za rok zakończony 31 grudnia 2018 (wraz z danymi porównawczymi) zostało zatwierdzone do publikacji przez Zarząd Spółki Dominującej w dniu 2019-04-12 roku.

Podpisy wszystkich Członków Zarządu			
Data	Imię i nazwisko	Funkcja	Podpis
2019-04-12	Krzysztof Wieczorkowski	Prezes Zarządu	SONEL S.A. PREZES ZARZĄDU mgr inż. Krzysztof Wieczorkowski
2019-04-12	Jan Walulik	Wiceprezes Zarządu	SONEL S.A. WICEPREZES ZARZĄDU mgr inż. Jan Walulik
2019-04-12	Wojciech Kwiatkowski	Członek Zarządu	CZŁONEK ZARZĄDU Dyrektor Handlowy Wojciech Kwiatkowski
Podpisy osoby odpowiedzialnej za sporządzenie skonsolidowanego sprawozdania finansowego			
Data	Imię i nazwisko	Funkcja	Podpis
2019-04-12	Tomasz Hodij	Dyrektor Finansowy	SONEL S.A. DYREKTOR FINANSOWY Tomasz Hodij
2019-04-12	Magdalena Andrzejewska	Główna Księgowa	SONEL S.A. GŁÓWNA KSIĘGOWA Magdalena Andrzejewska